

ZARZĄDZENIE NR ...803.../26
PREZYDENTA MIASTA BIAŁEGOSTOKU
z dnia ...13... października 2026 r.

**w sprawie przyjęcia planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego realizowanego
w Żłobku Miejskim Nr 5 w Białymstoku**

Na podstawie art. 6d ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2025 r. poz. 798 z późn. zm.¹) oraz § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1882) zarządzam, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny realizowany w Żłobku Miejskim Nr 5 w Białymstoku, który stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się Dyrektorowi Żłobka Miejskiego Nr 5 w Białymstoku.

§ 3

Traci moc zarządzenie Nr 1082/25 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 16 grudnia 2025 r. w sprawie przyjęcia planu opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjnego realizowanego w Żłobku Miejskim Nr 5 w Białymstoku.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

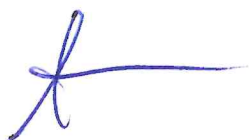

wz. PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

¹ Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2026 r. poz. 1123.

STANDARDY OPIEKI SPRAWOWANEJ
NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3

**PLAN OPIEKUŃCZO
WYCHOWAWCZO
EDUKACYJNY**

Żłobek Miejski Nr 5 w Białymstoku

PLAN OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZO EDUKACYJNY ŻŁOBKA MIEJSKIEGO NR 5 W BIAŁYMSTOKU

Wstęp

Żłobek Miejski nr 5 w Białymstoku wypełnia zadania określone zapisami ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2025 r. poz. 798 z późn. zm.) oraz spełnia standardy opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 określone rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2024 r. poz. 1882).

Żłobek Miejski nr 5 w Białymstoku uwzględnia standardy niezbędne oraz standardy podnoszenia jakości. Kieruje się potrzebami wszystkich dzieci, a w szczególności bierze pod uwagę potrzeby dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci zagrożonych wykluczeniem społecznym, pochodzące z rodzin należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, dzieci z rodzin zróżnicowanych językowo i kulturowo, dzieci z rodzin migrantów, dzieci wymagające szczególnej opieki.

Żłobek Miejski nr 5 w Białymstoku powstał z myślą o wspieraniu rodziców w opiece i wychowaniu najmłodszych dzieci. Naszym głównym celem jest stworzenie bezpiecznej, przyjaznej i inspirującej przestrzeni, w której maluchy mogą się rozwijać w sposób naturalny i harmonijny – zwłaszcza w czasie, gdy rodzice pozostają aktywni zawodowo. Dzięki zaangażowanej i wykwalifikowanej kadrze, dzieci uczą się poprzez zabawę, nabywają nowe umiejętności społeczne, uczą się współpracy w grupie, budowania relacji z rówieśnikami oraz samodzielności.

Realizując standardy niezbędne oraz standardy podnoszenia jakości, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3, Żłobek Miejski nr 5 w Białymstoku uwzględnia działania, jakie będą podejmowane wobec dziecka w zakresie:

- 1) wypełniania funkcji opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych, z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych, potencjału i zainteresowań dziecka,
- 2) zapewnienia przez personel Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku bezpiecznej emocjonalnie i fizycznie atmosfery podczas pobytu dziecka w instytucji, w szczególności przez towarzyszenie społeczne i towarzyszenie dziecku w rozwoju, charakteryzujące się podmiotowym traktowaniem dziecka, okazywaniem szacunku, podejmowaniem niedyrektywnych działań, nawiązywaniem pozytywnych relacji i budowaniem poczucia autonomii,
- 3) zapewnienia przez personel Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku warunków sprzyjających zintegrowanemu rozwojowi dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem zabaw i interakcji rozwijających:
 - a) kompetencje komunikacyjne dzieci (werbalne i niewerbalne) niezbędne do nawiązywania relacji społecznych,
 - b) sprawność fizyczną z uwzględnieniem małej i dużej motoryki oraz percepcji zmysłowej dzieci,
 - c) kreatywność oraz ciekawość świata.

Dokumentacja formalna i merytoryczna Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku jest podstawą spójności działań całego personelu. Dzięki temu zespół zna cele, zadania oraz ważne dla wszystkich wartości w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną. Dokumenty te stanowią podstawę do rozwijania pracy Żłobka.

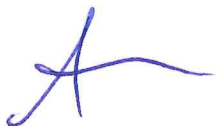
Słownik terminów:

- **Rozporządzenie** – oznacza rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 grudnia 2024 r. w sprawie standardów opieki sprawowanej nad dziećmi w wieku do lat 3.
- **Plan OWE** – plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny, który każda instytucja opieki zobowiązana jest stworzyć.
- **Program** – dokument określający ogólne cele wychowawczo – opiekuńcze i edukacyjne instytucji, oparte na wartościach pedagogicznych oraz potrzebach rozwojowych dzieci. Stanowi ramę dla planowania codziennej pracy i tworzenia planów oraz scenariuszy działań.
- **Plan** – to uporządkowany, średnio – lub krótkoterminowy zapis działań wychowawczo – opiekuńczo - edukacyjnych, oparty na założeniach programu. Plan uwzględnia potrzeby konkretnych grup dzieci i służy jako narzędzie codziennej organizacji pracy
- **Instrukcja** – to szczegółowy opis sposobu określonego zadania lub czynności, często stosowany w celu zapewnienia jednolitości działań personelu. Może dotyczyć np. przygotowywania posiłków, sprzątania czy postępowania w sytuacjach awaryjnych
- **Standard** – to obowiązkowy zbiór wymagań określających minimalną (lub rekomendowaną) jakość opieki, warunki organizacyjne i sposób pracy z dziećmi. Standardy mają zapewnić bezpieczeństwo, rozwój i dobrostan dzieci w instytucjach opieki.
- **Scenariusz** – to szczegółowy opis przebiegu konkretnej aktywności lub zajęcia z dziećmi, zawierający cele, metody, potrzebne materiały oraz etapy realizacji. Służy opiekunowi jako pomoc w organizowaniu inspirujących i dostosowanych do dzieci działań.
- **Procedura** – to opisany krok po kroku sposób postępowania w określonych, często powtarzających się lub newralgicznych sytuacjach (odbieranie dzieci, reagowanie na choroby). Ma na celu zapewnienie spójności, bezpieczeństwa i przejrzystości działania instytucji.

Ileokroć w dalszej części niniejszego dokumentu jest mowa o :

- **Żłobku** – należy przez to rozumieć Żłobek Miejski nr 5 w Białymstoku,
- **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku
- **Rodzicu** – należy przez to rozumieć również opiekunów prawnych, którym sąd powierzył sprawowanie opieki nad dzieckiem

Plan opiekuńczo-wychowawczo-edukacyjny Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku określa działania podejmowane w celu spełnienia standardów.

I STANDARDY OPIEKI SPRAWOWANEJ NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT 3 W ŻŁOBKU MIEJSKIM NR 5 W BIAŁYMSTOKU

OBSZAR – PRACA Z DZIEĆMI

STANDARD I.

STWORZENIE PLANU OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZO - EDUKACYJNEGO Z UWZGLĘDNIENIEM PRAW ZAWARTYCH W KONWENCJI O PRAWACH DZIECKA

**Zagadnienia metodyczne dotyczące realizacji celów opiekuńczo-wychowawczo-
edukacyjnych:**

1. Cele ogólne

- 1) Zapewnienie dziecku godnych, bezpiecznych i sprawdzonych warunków opieki,** które sprzyjają jego zdrowiu fizycznemu, emocjonalnemu i rozwojowi.
- 2) Wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka** (fizycznego, poznawczego, społecznego, emocjonalnego, językowego) poprzez stymulujące środowisko opiekuńczo-edukacyjne.
- 3) Budowanie relacji opartej na szacunku, zaufaniu i wrażliwości** między dzieckiem a opiekunami oraz między dzieckiem a rówieśnikami.
- 4) Realizacja praw dziecka wynikających z Konwencji,** w szczególności prawa do bezpieczeństwa, prawa do zabawy, prawa do wyrażania siebie, prawa do rozwoju (art. 6, 12, 31 i inne).
- 5) Współpraca z rodziną dziecka** jako kluczowy element ciągłości wychowania i wspierania dziecka.
- 6) Systematyczna ewaluacja i doskonalenie jakości opieki** oraz dostosowanie działań do zmieniających się potrzeb dzieci i środowiska.

2. Cele szczegółowe

- 1) Zapewnienie bezpieczeństwa i wsparcia**
 - a) Utworzenie środowiska, w którym dziecko czuje się bezpieczne poprzez stałą obecność opiekuna, przyjazne relacje, podmiotowe traktowanie.
 - b) Wprowadzenie procedur minimalizujących ryzyko wypadków i chorób (bezpieczne aranżacje wnętrz, sprzęt atestowany, procedury higieniczne).
 - c) Budowanie rytmu dnia i jego powtarzalności, co pomaga dziecku bardziej rozumieć otaczający świat.
 - d) Wdrożenie programu łagodnej adaptacji.
- 2) Rozwój motoryczny i fizyczny dziecka**
 - a) Codzienne zabawy ruchowe rozwijające dużą motorykę: bieganie, skakanie, wspinanie się, ćwiczenia równowagi.
 - b) Ćwiczenia małej motoryki – manipulacja, układanki, rysowanie, prace manualne, zabawy sensoryczne.
 - c) Wspieranie rozwoju motoryki wzrokowo-ruchowej poprzez zabawy z elementami koordynacji wzrok-ręka.
- 3) Rozwój językowy i komunikacyjny**

- a) Zachęcanie do komunikacji werbalnej: rozmowy, śpiewanie, rymowanki, czytanie prostych tekstów.
- b) Umożliwienie komunikacji pozawerbalnej – gesty, mimika, ruch – szczególnie u dzieci, które dopiero zaczynają mówić.
- c) Rozszerzanie słownictwa dziecka poprzez ekspozycję na różne sytuacje językowe, rozmowy dwustronne, opisywanie otoczenia.

4) Rozwój poznawczy oraz doświadczanie świata

- a) Umożliwienie eksploracji: obserwacje przyrody, eksperymenty sensoryczne, odkrywanie przedmiotów i materiałów o różnych właściwościach.
- b) Wprowadzenie zabaw i działań wspierających ciekawość poznawczą, spostrzegawczość, koncentrację uwagi.
- c) Edukacja przez doświadczenie: aktywna zabawa, działanie i codzienne interakcje, włączanie elementów przyrody, zmieniających się pór roku, pór dnia itp.

5) Rozwój emocjonalno-społeczny

- a) Pomoc dzieciom w nazywaniu i rozumieniu emocji własnych oraz rówieśników.
- b) Wspieranie umiejętności współpracy, dzielenia się, oczekiwania na swoją kolej.
- c) Rozwijanie poczucia przynależności do grupy, akceptacji innych, empatii.

6) Kształtowanie samodzielności i kompetencji samoobsługowych

- a) Zachęcanie do podejmowania samodzielnych działań: jedzenie, ubieranie się, mycie rąk itp., zgodnie z wiekiem i możliwościami.
- b) Systematyczne wspieranie dziecka w realizacji czynności codziennych.
- c) Rozwijanie poczucia sprawczości – dawanie możliwości wyboru, podejmowania prostych decyzji.

7) Rozwój sensoryczny

- a) Stworzenie bogatego środowiska sensorycznego: materiały o różnych fakturach, kolorach, zapachach, dźwiękach; zabawy z wodą, piaskiem, drewnem itp.
- b) Umożliwienie dzieciom doświadczeń wielozmysłowych i indywidualnych reakcji sensorycznych.
- c) Obserwacja i reagowanie na specyficzne potrzeby sensoryczne dzieci.

8) Współpraca z rodziną

- a) Regularna i otwarta komunikacja z rodzicami: informowanie o rozwoju dziecka, osiągnięciach, trudnościach (możliwość korzystania z indywidualnych konsultacji dostępnych każdego dnia).
- b) Włączenie rodziców w działania placówki (np. dni otwarte, warsztaty, wspólne wydarzenia)
- c) Wspieranie kompetencji rodzicielskich – szkolenia, warsztaty na terenie placówki, udostępnianie materiałów edukacyjnych (broszury, podręczniki, książki).

9) Monitorowanie i ewaluacja

- a) Systematyczna obserwacja i dokumentacja postępów każdego dziecka.
- b) Regularna ocena realizacji planu OWE przez personel – spotkania refleksyjne, samoocena, analiza potrzeb.
- c) Wprowadzanie korekt do działań planu na podstawie obserwacji, opinii rodziców i danych z ewaluacji.

3. Metody pracy z dziećmi

1) Metody oparte na obserwacji i indywidualnym podejściu

- a) **Obserwacja dziecka** – opiekun uważnie obserwuje potrzeby, zainteresowania, tempo rozwoju i reakcje dziecka.
- b) **Dostosowanie aktywności** – plan dnia i zabawy są modyfikowane w zależności od aktualnego stanu dziecka (np. zmęczenie, głód, nastrój).
- c) **Indywidualne wsparcie emocjonalne** – opiekun reaguje na sygnały dziecka, oferując poczucie bezpieczeństwa i bliskość.

2) Metody aktywne (uczenie przez zabawę i działanie)

- a) **Zabawa swobodna** – dzieci same wybierają zabawki i aktywności, ucząc się przez doświadczenie.
- b) **Zabawa tematyczna i rytmiczna** – krótkie gry i ćwiczenia oparte na powtarzalnych schematach, rytmach, prostych zadaniach (np. plansze edukacyjne, proste piosenki z gestami).
- c) **Eksperymentowanie i poznawanie świata** – dzieci poznają otoczenie przez dotyk, zapach, dźwięk, ruch.

3) Metody stymulujące rozwój mowy i komunikacji

- a) **Dialog z dzieckiem** – opiekun opisuje czynności, opowiada historie, reaguje na dźwięki i gesty dziecka.
- b) **Czytanie i śpiewanie** – krótkie bajki, wierszyki i piosenki wspierają rozwój słownictwa i koncentracji.
- c) **Zachęcanie do samodzielnej komunikacji** – gesty, proste słowa, powtarzanie dźwięków i słów.

4) Metody ruchowe

- a) **Ćwiczenia motoryki dużej** – spacerowanie, bieganie, proste tory przeszkód, zabawy z piłką
- b) **Ćwiczenia motoryki małej** – układanie klocków, rysowanie, manipulacja drobnymi przedmiotami.
- c) **Ruch w rytmie muzyki** – taniec, klaskanie, poruszanie się do rytmu itp.

5) Metody wspierające emocje i relacje społeczne

- a) **Zabawy grupowe** – krótkie wspólne działania, które uczą współpracy i dzielenia się.
- b) **Okazywanie uczuć** – opiekun pomaga dziecku nazwać emocje, reagować na nie i rozwiązywać konflikty w grupie.
- c) **Rutyna i rytuały** – stałe elementy dnia, przewidywalność, co daje poczucie bezpieczeństwa, spokoju, uporządkowania.

6) Metody edukacyjne w formie projektów krótkoterminowych

- a) **Mini – projekty tematyczne** – np. „Idzie jesień przez park. przez las”, „Uważaj na drodze- pojazdy i ruch drogowy” „Na straganie....- poznajemy ważywa” realizowane w blokach tematycznych.
- b) **Zintegrowane działania** – łączenie ruchu, zabaw sensorycznych, muzyki i opowieści w jednym temacie.

4. Harmonogram obejmujący stałe i zmienne elementy dnia

Orientacyjna godzina	Elementy harmonogramu dnia	Czynności każdego dziecka	Element stały/zmienny
6:00 – 8:30	Początek dnia Schodzenie się dzieci Powitanie	Dziecko odbierane jest z szatni, wita się z opiekunem.	Stały
6:30 – 8:15	Zabawy swobodne Mycie rąk przed posiłkiem	Uczestniczy z zabawie swobodnej indywidualnie lub z opiekunem korzystając z przygotowanej przestrzeni i zabawek. Dziecko decyduje samodzielnie jaką aktywność wybierze. Opiekun aranżuje ciekawe kąciki tematyczne (np.: kącik kuchenny, plastyczny, małego odkrywcy) dbając o cykliczne zmiany propozycji do swobodnej zabawy. Kształtuje nawyk samodzielnego dbania o dobre nawyki higieniczne tj.: mycie rąk	Stały
8:30 – 9:00	Śniadanie	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dbą o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały
9:00 – 9:45	Zabawowe aktywności edukacyjne	Dziecko podejmuje dowolne aktywności edukacyjne z wykorzystaniem przestrzeni, zabawek, różnorodnych materiałów (również pochodzenia naturalnego). Zabawy inspirowane są porą roku, świętami oraz wydarzeniami. Opiekun dba o stworzenie takich warunków do zabaw, aby zaangażować każdy obszar rozwoju dziecka.	Zmienny

10:00 – 11:00	Pobyt na powietrzu	Dziecko przebywa na powietrzu. Korzysta z placu zabaw, uczestniczy w proponowanych zabawach. Obserwuje zmieniającą się przyrodę i pory roku na spacerach z grupą.	Zmienny
11:00 – 11:15	Mycie rąk przed posiłkiem	Kształtuje nawyk samodzielnego dbania o dobre nawyki higieniczne tj.: mycie rąk	Stały
11:15 – 12:00	Obiad	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dbą o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały
12:00 – 14:00	Odpoczynek Czynności higieniczne: ubieranie dzieci	Odpoczynek jest dostosowany do potrzeb dziecka. Zwykle dzieci śpią mniej lub więcej o tej samej porze na leżaczkach lub w łóżeczkach. Dzieci mają do dyspozycji kąciki wyciszenia (wyposażone w sofę i przytulne poduszki, przystosowane do wielkości dzieci) Dziecko podejmuje próbę samodzielnego ubierania się po drzemce. Opiekun wspiera, pomaga w czynnościach higienicznych	Stały
14:00 – 14:30	Podwieczorek	Spożywa posiłek samodzielnie lub z pomocą opiekuna (w zależności od indywidualnych możliwości rozwojowych), ma możliwość wyboru tego co je i w jakiej ilości. Opiekun nie nagradza, nie upomina podczas posiłku. Dbą o spokojną atmosferę. Zachęca do próbowania nowych smaków.	Stały
14:30 – 15:30	Zabawowe aktywności edukacyjne	Dziecko podejmuje dowolne aktywności edukacyjne z wykorzystaniem przestrzeni, zabawek, różnorodnych materiałów (również pochodzenia naturalnego). Zabawy inspirowane są porą roku, świętami oraz wydarzeniami. Opiekun dba o stworzenie takich warunków do zabaw, aby zaangażować każdy obszar rozwoju dziecka.	Zmienny

15:00 – 16:00	Pobyt na powietrzu	Dziecko przebywa na powietrzu. Korzysta z placu zabaw, uczestniczy w proponowanych zabawach. Obserwuje zmieniającą się przyrodę i pory roku na spacerach z grupą.	Zmienny
15:30 – 17:00	Zabawy dowolne	Uczestniczy z zabawie dowolnej indywidualnie lub z opiekunem korzystając z przygotowanej przestrzeni i zabawek. Dziecko decyduje samodzielnie jaką aktywność wybierze. Opiekun aranżuje ciekawe kącki tematyczne (np.: kącik sensoryczny, plastyczny, małego odkrywcy) dbając o cykliczne zmiany propozycji miejsc do swobodnej zabawy.	Stały
14:30 – 17:00	Rozchodzenie się dzieci do domu. Zakończenie dnia	Żegna się z dziećmi i opiekunem. Jest odprowadzane do rodzica.	Stały

Inne :

Czynności higieniczne (takie jak zmiana pieluszek, korzystanie z toalety, nauka czystości) odbywa się zgodnie z potrzebami dziecka, wtedy kiedy dziecko tego potrzebuje, nie jest częścią zaplanowanego harmonogramu dla całej grupy. Opiekun przypomina o możliwości skorzystania z toalety

Zmiennymi elementami dnia w Żłobku Miejskim nr 5 są te, które mogą różnić się każdego dnia w zależności od:

- potrzeb i nastroju dziecka
- warunków atmosferycznych
- planu pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnego
- spontanicznych wydarzeń (tj.. urodziny, teatryk, zaproszeni goście)

5. Planowane aktywności

1) Aktywności wspierające rozwój autonomii dzieci

a) Aktywności umożliwiające dzieciom podejmowanie decyzji

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1.Stwarzanie dziecku możliwości wyboru w codziennych sytuacjach – proponuje dziecku dwa lub trzy warianty aktywności, przedmiotów; – respektuje wybory dziecka, o ile są bezpieczne i zgodne z zasadami grupy;	- <i>Kolorowy wybór</i> ” – dziecko samo wybiera kolor farby lub kredki do rysowania. - „ <i>Wybieram zabawkę</i> ” – dziecko decyduje, czym się będzie bawić z dostępnych materiałów.

– używa komunikatów wspierających samodzielność: „Co wybierzesz?“, „Którą zabawkę chcesz dziś wziąć?“	- „<i>Moja książeczka</i>” – dziecko wybiera książkę do wspólnego oglądania.
2. Wspieranie samodzielności w czynnościach samoobsługowych – zachęca do samodzielnego jedzenia, ubierania się, mycia rąk; – pozwala na próby samodzielnego działania, bez wyręczania; – chwali wysiłek dziecka i docenia jego starania.	- „<i>Mały gospodarz</i>” – dziecko wybiera swoje nakrycie stołu i samodzielnie je ustawia. - „<i>Ubieram się sam</i>” – dziecko próbuje samo założyć buciki, czapkę, kurtkę przed spacerem. - „<i>Mydlane bąbelki</i>” – dziecko samo decyduje, ile piany zrobi podczas mycia rąk.
3. Zachęcanie dziecka do wyrażania własnych potrzeb i emocji – nazywa emocje dziecka i uczy rozpoznawania ich u innych; – daje przestrzeń na komunikowanie odmowy lub chęci działania; – reaguje z szacunkiem na komunikaty dziecka.	- „<i>Buźki emocji</i>” – dziecko wybiera kartę z emocją, która najlepiej oddaje jego nastrój. - „<i>Pokaż, jak się czujesz</i>” – dziecko gestem lub ruchem pokazuje emocję (radość, złość, smutek). - „<i>Pudełko nastrojów</i>” – dzieci wkładają do pudełka obrazki symbolizujące ich uczucia.
4. Włączanie dziecka w decyzje dotyczące życia grupowego – zachęca dzieci do wspólnego podejmowania prostych decyzji (wybór piosenki, rodzaju zabawy); – uczy słuchania i szanowania opinii innych; – wspólnie z dziećmi ustala zasady obowiązujące w grupie.	- „<i>Wybieramy zabawę dnia</i>” – dzieci głosują kolorowymi kartkami, którą zabawę dziś wybiorą. - „<i>Nasza muzyka</i>” – dzieci decydują, które instrumenty wykorzystają w zabawie muzycznej. - „<i>Zbudujemy razem</i>” – grupa wspólnie wybiera, co stworzy z klocków (wieżę, most, domek).
5. Wspieranie samodzielnego rozwiązywania problemów i konfliktów – pomaga dzieciom dostrzegać emocje innych i proponować rozwiązania; – nie narzuca gotowych odpowiedzi, lecz zachęca do samodzielnego myślenia; – modeluje spokojną komunikację w sytuacjach trudnych.	- „<i>Zabawki dla wszystkich</i>” – dzieci uczą się dzielenia materiałów i negocjowania kolejności zabawy. - „<i>Budujemy razem</i>” – dzieci wspólnie planują, jak ułożyć konstrukcję z klocków. - „<i>Zgubiony klocek</i>” – dzieci same szukają rozwiązania, jak odzyskać brakujący element zabawy.
6. Dostosowanie tempa i rytmu dnia do indywidualnych potrzeb dziecka – obserwuje, kiedy dziecko jest zmęczone, głodne lub potrzebuje aktywności; – pozwala dziecku odpocząć, gdy tego potrzebuje; – proponuje spokojne formy wyciszenia bez przymuszania.	- „<i>Kącik odpoczynku</i>” – dziecko decyduje, czy chce się położyć, czy tylko posiedzieć na poduszce. - „<i>Kolysanka lub cisza</i>” – dziecko wybiera, czy chce słuchać muzyki, czy odpoczywać w ciszy. - „<i>Ciche ruchy</i>” – spokojne ćwiczenia rozciągające i oddechowe.

b) Aktywności zwiększające samodzielność dzieci

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Zachęcanie do samodzielnego wykonywania czynności dnia codziennego – stwarza warunki umożliwiające dziecku samodzielne jedzenie, ubieranie się, mycie rąk; – daje dziecku czas na samodzielne próby bez wyręczania; – chwali wysiłek i zaangażowanie, nie tylko efekt końcowy.	– „ <i>Mały kucharz</i> ” – dziecko samo nakłada porcję posiłku lub nalewa wodę do kubka. – „ <i>Ubieram się sam</i> ” – samodzielne zakładanie czapki, butów lub kurtki przed spacerem. – „ <i>Sprzątam po sobie</i> ” – dziecko odkłada zabawki na miejsce po zakończonej zabawie.
2. Umożliwianie dokonywania wyborów i podejmowania prostych decyzji – proponuje dziecku wybór pomiędzy dwiema lub trzema akceptowalnymi opcjami; – respektuje decyzję dziecka, jeśli nie zagraża ona jego bezpieczeństwu; – motywuje do samodzielnego myślenia i decydowania o własnej aktywności.	– „ <i>Kolorowy wybór</i> ” – dziecko decyduje, jakiego koloru farb użyje w pracy plastycznej. – „ <i>Moja zabawka</i> ” – dziecko wybiera, czym chce się bawić. – „ <i>Książeczka na dziś</i> ” – dziecko samo wybiera bajkę lub obrazki do oglądania.
3. Wspieranie wytrwałości i dążenia do samodzielnego rozwiązania problemu – zachęca dziecko, by próbowało ponownie, gdy napotyka trudność; – nie wyręcza, ale służy wsparciem słownym i emocjonalnym; – wzmacnia wiarę dziecka we własne możliwości.	– „ <i>Dopasuj element</i> ” – dziecko samodzielnie układa puzzle lub klocki według wzoru. – „ <i>Wieża z klocków</i> ” – dziecko próbuje samo zbudować stabilną konstrukcję. – „ <i>Co pływa, a co tonie?</i> ” – dziecko samodzielnie eksperymentuje z wodą i przedmiotami.
4. Organizowanie przestrzeni wspierającej niezależność dziecka – zapewnia dostępność zabawek i materiałów na wysokości dziecka; – umożliwia swobodny wybór miejsca i formy aktywności; – aranżuje przestrzeń tak, aby dziecko mogło bezpiecznie działać samodzielnie.	– „ <i>Zabawa w strefach</i> ” – dziecko samo wybiera, czy chce bawić się w kącie kuchennym, konstrukcyjnym czy czytelnicznym. – „ <i>Mój ogródek</i> ” – dziecko samo podlewa roślinki w doniczce. – „ <i>Kącik artysty</i> ” – dziecko ma dostęp do materiałów plastycznych i samo decyduje, co stworzy.
5. Uczenie odpowiedzialności za swoje działania i otoczenie – włącza dziecko w proste obowiązki grupowe (sprzątanie, ustawianie naczyń); – tłumaczy znaczenie wspólnej odpowiedzialności za porządek i bezpieczeństwo; – podkreśla pozytywne skutki samodzielnego działania.	– „ <i>Pomagam w porządku</i> ” – dziecko segreguje zabawki do odpowiednich pojemników. – „ <i>Opiekun kwiatków</i> ” – dziecko podlewa rośliny. – „ <i>Dyżurny przy stole</i> ” – dziecko pomaga rozłożyć miseczki lub kubeczki.
6. Wspieranie samodzielności w zakresie samoobsługi emocjonalnej i społecznej – uczy dziecko rozpoznawania własnych emocji i reagowania adekwatnie do sytuacji; – zachęca do samodzielnego poszukiwania	– „ <i>Moje emocje</i> ” – dziecko wybiera kartę z emocją, która najlepiej pokazuje jego samopoczucie. – „ <i>Zgoda buduje</i> ” – wspólne rozmowy o tym, jak się pogodzić po

rozwiązań konfliktów; – modeluje zachowania asertywne i empatyczne.	nieporozumieniu.
Wzmacnianie pozytywnej samooceny i poczucia sprawstwa – chwali wysiłek i zaangażowanie dziecka, zamiast oceniać efekt; – używa języka zachęty („Widzę, że próbujesz”, „Udało ci się samodzielnie!”); – pozwala dziecku doświadczać konsekwencji własnych działań w bezpiecznych warunkach.	– „ <i>Potrafię sam</i> ” – dziecko wykonuje proste czynności (np. zamykanie pudełka, dopinanie guzika) i słyszy pochwałę za wysiłek. – „ <i>Album moich sukcesów</i> ” – wspólne oglądanie zdjęć z działań dziecka, rozmowa o osiągnięciach. – „ <i>Ścieżka samodzielności</i> ” – tor przeszkód, w którym dziecko samo planuje kolejność przejścia.

2) Aktywności wspierające współpracę i komunikację dzieci w grupie

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Stwarzanie sytuacji sprzyjających kontaktom społecznym – organizuje przestrzeń w sposób umożliwiający wspólne działanie dzieci (strefy tematyczne, stoliki grupowe); – zachęca do wspólnej zabawy i podejmowania prostych działań zespołowych; – wspiera wzajemne poznawanie się poprzez rozmowę i wspólne doświadczenia.	– „ <i>Budujemy razem</i> ” – dzieci wspólnie tworzą budowlę z klocków, planując jej kształt. – „ <i>Mała kuchnia</i> ” – zabawa w gotowanie w parach lub małych grupach. – „ <i>Krąg piosenki</i> ” – wspólne śpiewanie i klaskanie w rytm muzyki.
2. Modelowanie prawidłowej komunikacji interpersonalnej – pokazuje dzieciom, jak można zwracać się do siebie w sposób kulturalny i spokojny; – stosuje komunikaty „ja” oraz parafrazuje wypowiedzi dzieci, ucząc aktywnego słuchania; – zachęca do werbalnego i niewerbalnego wyrażania potrzeb.	– „ <i>Zgadnij, co mówię</i> ” – dzieci odgadują emocje lub gesty rówieśnika. – „ <i>Echo słów</i> ” – dzieci powtarzają po sobie słowa, ćwicząc słuchanie.
3. Wspieranie umiejętności dzielenia się i współdziałania – uczy dzieci naprzemienności w zabawie i dzielenia się materiałami; – wzmacnia pozytywne zachowania społeczne, np. oferowanie pomocy, czekanie na swoją kolej; – chwali współpracę, podkreślając znaczenie wspólnego celu.	– „ <i>Wspólna układanka</i> ” – dzieci razem układają puzzle lub obrazek z części. – „ <i>Most przyjaźni</i> ” – wspólne łączenie klocków w jeden długi most. – „ <i>Tor dla wszystkich</i> ” – dzieci wspólnie budują tor samochodowy i ustalają zasady korzystania.
4. Ułatwianie rozwiązywania konfliktów i trudnych sytuacji społecznych – wspiera dzieci w rozpoznawaniu emocji własnych i innych; – pomaga w formułowaniu komunikatów bez agresji; – uczy mediacji i prostego poszukiwania rozwiązań.	– „ <i>Zabawka dla dwojga</i> ” – dzieci uczą się dzielenia zabawki i ustalania kolejności. – „ <i>Zgoda buduje</i> ” – opiekun czyta krótkie opowiadanie o przyjaźni i rozmowie po konflikcie. – „ <i>Lustro uczuć</i> ” – dzieci pokazują mimiką emocje innych i uczą się je rozpoznawać.
5. Wzmacnianie pozytywnej tożsamości	– „ <i>Powitanie w kręgu</i> ” – codzienny

grupowej – tworzy rytuały grupowe budujące poczucie przynależności (powitanie, wspólne piosenki); – angażuje dzieci we wspólne projekty i świętowanie wydarzeń grupowych; – podkreśla znaczenie współpracy i wspólnego sukcesu.	rytuał przywitania z imieniem i gestem. - „ <i>Świętujemy razem</i> ” – wspólne przygotowanie laurki dla solenizanta. - „ <i>Nasze dłonie</i> ” – dzieci tworzą wspólny plakat z odbitych dłoni jako symbol grupy.
6. Kształtowanie empatii i postaw prospołecznych – nazywa emocje bohaterów opowiadań i dzieci w grupie; – zachęca do pomagania słabszym lub młodszym kolegom; – dostrzega i wzmacnia zachowania życzliwe.	- „ <i>Pomagam koledze</i> ” – dziecko pomaga innemu zdjąć buty lub podać zabawkę. - „ <i>Opowieści o przyjaźni</i> ” – wspólne słuchanie bajek o empatii i rozmowa o zachowaniach bohaterów.
7. Wspieranie inicjatywy dziecka w kontaktach społecznych – zachęca do zapraszania innych do zabawy; – dostrzega próby nawiązywania relacji i je wzmacnia; – dba, by każde dziecko miało możliwość pełnienia różnych ról w grupie.	- „ <i>Zapraszam do zabawy</i> ” – dziecko wybiera kolegę do wspólnej aktywności. - „ <i>Rysujemy razem</i> ” – wspólne tworzenie dużego plakatu, każde dziecko dokłada swój element. - „ <i>Wspólny teatrzyk</i> ” – dzieci w parach lub grupkach odgrywają krótkie scenki. - Funkcja „Dyżurnego”

3) Aktywności związane z celebrowaniem świąt i ważnych wydarzeń

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Wprowadzanie dzieci w tradycje i zwyczaje świąteczne – zapoznaje dzieci z symboliką i znaczeniem świąt w sposób dostosowany do ich wieku; – wykorzystuje elementy kultury, muzyki, literatury i plastyki do przybliżania tradycji; – buduje atmosferę radości i wspólnoty podczas przygotowań.	- „ <i>Ubieramy choinkę</i> ” – dzieci wspólnie zawieszają ozdoby i śpiewają kolędy. - „ <i>Wielkanocne jajeczka</i> ” – malowanie i ozdabianie pisanek.
2. Włączanie dzieci w przygotowania do uroczystości grupowych – zachęca dzieci do współtworzenia dekoracji i rekwizytów; – umożliwia samodzielne działania plastyczne, muzyczne i ruchowe związane z tematem wydarzenia; – podkreśla znaczenie wspólnej pracy i zaangażowania.	- „ <i>Dekorujemy salę</i> ” – dzieci tworzą łańcuchy, girlandy, rysunki tematyczne. - „ <i>Piosenka dla gości</i> ” – dzieci uczą się krótkiej piosenki lub wierszyka na uroczystości - „ <i>Babciu, dziadku kocham was</i> ” – przygotowanie laurek na dzień babci i dziadka
3. Organizowanie uroczystości i spotkań integrujących grupę – planuje krótkie, dostosowane do wieku formy obchodów (np. wspólne śniadanie, teatrzyk, zabawy muzyczne); – zapewnia atmosferę akceptacji i radości, w	- „ <i>Urodziny w grupie</i> ” – wspólne śpiewanie „Sto lat”, składanie życzeń - „ <i>Powitanie wiosny</i> ” – zabawa taneczna z kolorową „Panią Wiosną” - „ <i>Dzień dziecka w żłobku</i> ” – gry i zabawy ruchowe w ogrodzie.

której każde dziecko czuje się ważne; – uczy zasad uczestnictwa w wydarzeniach grupowych.	
4. Wzmacnianie więzi emocjonalnych i poczucia przynależności do grupy – podkreśla znaczenie wspólnego przeżywania radości i sukcesów; – uczy dzieci dostrzegać emocje własne i innych podczas wspólnego świętowania; – buduje tradycje grupowe i rytuały wzmacniające więzi.	- „ <i>Dziękujemy</i> ” – wspólne wręczanie kwiatów lub laurki rodzicom, gościom, pracownikom żłobka.
5. Kształtowanie postaw szacunku wobec tradycji, innych kultur i osób – przybliża dzieciom różnorodność świąt i zwyczajów w sposób otwarty i tolerancyjny; – rozwija ciekawość świata, empatię i postawy akceptacji; – unika ocen, pokazując, że każdy sposób świętowania jest wartościowy.	- „ <i>Kolory przyjaźni</i> ” – tworzenie wspólnego działania plastycznego symbolizującego jedność mimo różnic. - „ <i>Bajka o pomaganiu</i> ” – słuchanie opowiadania o tradycjach dzielenia się i dobroci.
6. Wspieranie spontanicznej ekspresji dzieci w czasie uroczystości – pozwala dzieciom swobodnie śpiewać, tańczyć, wyrażać emocje; – reaguje z akceptacją na różne formy zachowania, nie oceniając; – zachęca do dzielenia się przeżyciami po zakończeniu wydarzenia.	- „ <i>Mój występ</i> ” – dziecko może samo wystąpić, zaśpiewać lub powiedzieć wierszyk. - „ <i>Tańczymy razem</i> ” – swobodna zabawa przy muzyce świątecznej.
7. Angażowanie rodziców i społeczności żłobka w świętowanie – organizuje spotkania z udziałem rodziców; – zachęca rodziny do współudziału w przygotowaniach (np. wspólne pieczenie ciasteczek, dekorowanie); – buduje pozytywne relacje między domem a żłobkiem.	- „ <i>Świąteczne dekoracje</i> ” – rodzice i dzieci wspólnie przygotowują ozdoby świąteczne - „ <i>Piknik rodzinny</i> ” – wspólne zabawy w ogrodzie żłobka

4) Aktywności rozwijające myślenie przyczynowo - skutkowe oraz obserwację otoczenia

a) Aktywności rozwijające myślenie przyczynowo – skutkowe

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Stwarzanie sytuacji zachęcających do obserwacji i odkrywania zależności – organizuje otoczenie bogate w bodźce sensoryczne i poznawcze; – umożliwia dziecku swobodne eksperymentowanie i obserwowanie zmian w wyniku własnych działań;	- „ <i>Co pływa, a co tonie?</i> ” – dzieci wrzucają do wody różne przedmioty i obserwują, które unoszą się, a które toną. - „ <i>Rosnące ziarno</i> ” – wspólne sianie nasion i codzienne obserwowanie ich wzrostu. - „ <i>Woda z kranu</i> ” – dziecko obserwuje,

– zadaje pytania pobudzające ciekawość: „Co się stanie, gdy...?”, „Dlaczego to się tak zachowuje?”.	jak woda napełnia kubek i co się dzieje, gdy się przeleje.
2. Zachęcanie do samodzielnego rozwiązywania prostych problemów – pozwala dziecku szukać rozwiązań w różnych sytuacjach zabawowych i codziennych; – wspiera, ale nie podaje od razu gotowych odpowiedzi; – chwali wysiłek poznawczy i wytrwałość w poszukiwaniu rozwiązań.	– „<i>Znajdź pasujący element</i>” – dziecko dopasowuje kształty w sorterze lub układa proste puzzle. – „<i>Budujemy most</i>” – dziecko próbuje zbudować most z klocków tak, aby się nie zawalił. – „<i>Jak to działa?</i>” – manipulowanie przedmiotami codziennego użytku (zatrzaski, zapięcia, pokrywki).
3. Umożliwianie poznawania świata wszystkimi zmysłami – proponuje doświadczenia angażujące wzrok, słuch, dotyk, węch i smak; – zachęca dzieci do opisywania wrażeń sensorycznych („Jak pachnie?”, „Czy to gładkie czy szorstkie?”); – rozwija ciekawość poznawczą i spostrzegawczość.	– „<i>Dotknij i zgadnij</i>” – dziecko rozpoznaje przedmioty ukryte w pudełku dotykiem. – „<i>Słuchamy dźwięków</i>” – rozpoznawanie odgłosów (np. dzwonka, kluczy, grzechotki). – „<i>Smakowe zagadki</i>” – rozpoznawanie smaków owoców
4. Wspieranie logicznego myślenia i przewidywania skutków działań – wprowadza zabawy rozwijające planowanie, przewidywanie i porządkowanie zdarzeń; – stosuje rozmowy naprowadzające: „Co się stanie, gdy to przesuniemy?”, „Dlaczego klocek spadł?”; – pozwala dziecku doświadczyć skutków jego decyzji w bezpiecznych warunkach.	– „<i>Maszyna w ruchu</i>” – dzieci obserwują, jak obracające się tryby poruszają inne elementy zabawki. – „<i>Wieża z klocków</i>” – dziecko przewiduje, jak wysoko może ją zbudować, zanim się przewróci. – „<i>Kółka się kręcą</i>” – eksperymentowanie z pojazdami: co się stanie, gdy pchniesz auto mocniej lub słabiej. – „<i>Co się ukryło w lodzie</i>” – obserwowanie topnienia lodu i odkrywania zamrożonych przedmiotów
5. Rozwijanie umiejętności klasyfikowania i porządkowania – proponuje zabawy w grupowanie przedmiotów według koloru, kształtu, wielkości czy przeznaczenia; – pomaga dziecku dostrzegać podobieństwa i różnice; – używa pojęć porządkujących: „większy–mniejszy”, „taki sam–inny”.	– „<i>Kolorowe kubeczki</i>” – dziecko segreguje elementy według kolorów. – „<i>Kształty wokół nas</i>” – dopasowywanie figur do odpowiednich otworów. – „<i>Porządkujemy zabawki</i>” – odkładanie przedmiotów do odpowiednich pojemników
6. Wspieranie ciekawości poznawczej i zadawania pytań – reaguje z zainteresowaniem na pytania i inicjatywy dzieci; – zachęca do stawiania hipotez i sprawdzania ich w praktyce; – modeluje postawę badawczą i ciekawość świata.	– „<i>Mały odkrywca</i>” – obserwowanie przez lupę liści, kamieni, owadów. – „<i>Eksperyment z wodą i barwnikiem</i>” – dziecko obserwuje, jak zmienia się kolor wody po dodaniu farby.

b) Aktywności kształtujące umiejętność obserwacji i doświadczania otaczającego świata

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Organizowanie przestrzeni sprzyjającej obserwacji i odkrywaniu – aranżuje kąci tematyczne (np. przyrody, sensoryczny, badawczy); – udostępnia materiały umożliwiające manipulację i eksperymentowanie; – zachęca dzieci do samodzielnego poznawania świata poprzez działanie.	- „ <i>Kącik przyrody</i> ” – dzieci obserwują rośliny, kamyki, muszelki, piórka. - „ <i>Zabawy z wodą i piaskiem</i> ” – dziecko doświadcza różnic w fakturze i ciężarze. - „ <i>Dotknij i poznaj</i> ” – poznawanie materiałów o różnych strukturach (gładkie, szorstkie, miękkie).
2. Zachęcanie do uważnego obserwowania zjawisk przyrodniczych i codziennych sytuacji – zwraca uwagę dzieci na zmiany zachodzące w otoczeniu (pora roku, pogoda, wzrost roślin); – stosuje pytania naprowadzające: „Co zauważyłeś?”, „Co się zmieniło?”; – uczy dzieci skupienia uwagi i spostrzegawczości.	- „ <i>Jaka dziś pogoda?</i> ” – obserwacja nieba, chmur, słońca, deszczu. - „ <i>Spacer badacza</i> ” – poszukiwanie liści, patyczków i kamieni podczas spaceru. - „ <i>Zielony parapet</i> ” – codzienna obserwacja roślin rosnących w doniczkach (np. owies.)
3. Wykorzystywanie zmysłów w poznawaniu świata – proponuje dzieciom działania rozwijające percepcję wzrokową, słuchową, dotykową, smakową i węchową; – nazywa wrażenia zmysłowe i zachęca dzieci do ich opisywania; – wspiera rozwój poznawczy poprzez doświadczenia sensoryczne.	- „ <i>Zgadnij, co pachnie</i> ” – rozpoznawanie zapachów przypraw i owoców (pomarańcza, mięta) - „ <i>Co to za dźwięk?</i> ” – rozpoznawanie odgłosów z otoczenia (ptaki, dzwonek, woda).
4. Wprowadzanie doświadczeń i prostych eksperymentów dostosowanych do wieku dziecka – organizuje sytuacje badawcze oparte na działaniu i obserwacji skutków; – wspiera dziecko w formułowaniu prostych wniosków; – umożliwia wielokrotne powtarzanie czynności w celu utrwalenia doświadczenia.	- „ <i>Co się rozpuszcza w wodzie?</i> ” – dzieci sprawdzają, co się dzieje z cukrem, piaskiem, mąką po dodaniu do wody. - „ <i>Leci czy spada?</i> ” – obserwacja, jak różne przedmioty zachowują się podczas upuszczania z wysokości. (klocek, piórko, balon) - „ <i>Powietrze w balonie</i> ” – obserwacja, jak balon rośnie po nadmuchiowaniu.
5. Rozwijanie języka poprzez rozmowy o obserwacjach i doświadczeniach – zachęca dzieci do nazywania zjawisk, przedmiotów, czynności i emocji; – modeluje poprawne wypowiedzi, rozszerza słownictwo dziecka; – zadaje pytania otwarte i stymuluje do opowiadania.	- „ <i>Co widziałem na spacerze</i> ” – dziecko opowiada o swoich spostrzeżeniach. - „ <i>Namaluj, co widzisz</i> ” – dziecko ilustruje obserwowany świat (np. chmurę, drzewo, kota).
6. Wspieranie ciekawości poznawczej i postawy badawczej – zachęca do zadawania pytań, poszukiwania odpowiedzi i wyciągania prostych wniosków; – daje dziecku czas na eksplorację i samodzielne	- „ <i>Mały odkrywca</i> ” – obserwacja przez lupę drobnych elementów przyrody. - „ <i>Co jest w środku?</i> ” – oglądanie i porównywanie przekrojonych owoców lub warzyw.

odkrycia; – okazuje autentyczne zainteresowanie dziecięcymi odkryciami.	- „Kolorowa woda” – obserwacja mieszanina barw.
7. Utrwalanie zdobytych doświadczeń poprzez różne formy ekspresji – inspirowanie dzieci do wyrażania spostrzeżeń poprzez sztukę, ruch, słowo; – wspiera przenoszenie doświadczeń poznawczych do zabaw symbolicznych; – docenia indywidualny sposób wyrażania emocji i wiedzy przez dziecko.	- „Co widziały moje oczy” – inscenizacje i zabawy tematyczne na podstawie obserwacji. - „Album przyrody” – tworzenie wspólnego plakatu lub kolażu ze zdjęć i rysunków. - „Dźwięki świata” – zabawy muzyczno-ruchowe inspirowane odgłosami natury.

c) Aktywności rozwijające używanie określeń dla cech przedmiotów

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Wprowadzanie i nazywanie cech przedmiotów – podczas zabawy i codziennych czynności opisuje cechy przedmiotów (kolor, kształt, wielkość, fakturę); – zachęca dzieci do powtarzania i samodzielnego używania słów opisowych; – stosuje pytania naprowadzające: „Czy jest gładki czy szorstki?”	- „Kolorowe klocki” – dziecko rozpoznaje kolory i porównuje elementy. - „Kształty i rozmiary” – dopasowywanie figur wg wielkości i kształtu. - „Dotknij i opisz” – opis przedmiotów po dotknięciu (miękki, twardy, szorstki, gładki).
2. Organizowanie zabaw wymagających porównywania i klasyfikowania – umożliwia dzieciom segregowanie przedmiotów według określonych cech; – modeluje wypowiedzi opisujące różnice i podobieństwa; – wspiera rozwój logicznego myślenia i języka.	- „Sortowanie skarbów” – segregowanie przedmiotów według koloru, wielkości, kształtu. - „Duży i mały” – porównywanie przedmiotów i nazywanie ich cech. - „Kolorowe kubeczki” – dopasowywanie kubków o tym samym kolorze lub wzorze.
3. Wprowadzanie elementów zabaw sensorycznych – proponuje doświadczenia angażujące zmysły, opisując cechy przedmiotów; – pyta dzieci o spostrzeżenia i cechy sensoryczne; – umożliwia utrwalanie słownictwa opisowego poprzez doświadczenie zmysłowe.	- „Co czujesz w pudełku?” – dzieci zgadują, co jest w pudełku, opisując fakturę. - „Smak i zapach” – nazywanie cech owoców i warzyw (słodki, kwaśny, miękki, twardy). - „Malowanie różnymi narzędziami” – porównywanie efektów użycia pędzla, gąbki, palców.
4. Rozwijanie umiejętności formułowania krótkich wypowiedzi opisowych – zachęca dzieci do opowiadania o przedmiotach i zabawkach; – wspiera używanie przymiotników i prostych zdań opisowych; – chwali samodzielne próby nazwania cech przedmiotów.	- „Co widzisz na obrazku?” – opis elementów ilustracji. - „Co słyszać?” – opisywanie dźwięków instrumentów (cichy, głośny, wysoki, niski).
5. Wprowadzanie zabaw wymagających	- „Dopasuj do siebie” – łączenie klocków

łączenia przedmiotów według cech – proponuje zabawy polegające na dopasowywaniu przedmiotów o podobnych cechach; – modeluje wypowiedzi opisujące podobieństwa; – zachęca dzieci do samodzielnego zauważania zależności między przedmiotami	lub kart o tej samej barwie lub kształcie. - „ <i>Malarz i kolory</i> ” – łączenie farb lub elementów w tej samej tonacji. - „ <i>Skarby z pudełka</i> ” – dobieranie elementów o tej samej fakturze lub wielkości.
6. Wzbogacanie słownictwa dziecka poprzez zabawy językowe i rymowanki – proponuje zabawy słowne związane z cechami przedmiotów; – powtarza nowe słowa w kontekście codziennych czynności i zabaw; – zachęca dzieci do stosowania określeń w wypowiedziach spontanicznych.	- „ <i>Rymowanki o kolorach i kształtach</i> ” – dziecko nazywa cechy przedmiotów w zabawach muzycznych. - „ <i>Powiedz, co widzisz</i> ” – opis obrazków, zabawek, przedmiotów codziennych. - „ <i>Co w środku pudełka?</i> ” – zgadywanie przedmiotów po cechach i ich opisywanie.
7. Utrwalanie zdobytej wiedzy poprzez codzienne czynności i zabawy – wprowadza nazywanie cech przedmiotów podczas ubierania, sprzątania, posiłków; – zachęca do obserwacji i komentarzy w naturalnym kontekście; – pozwala dziecku doświadczać praktycznego zastosowania nowych słów.	- „ <i>Sprzątamy zabawki</i> ” – nazywanie cech przedmiotów podczas porządkowania. - „ <i>Co jemy?</i> ” – opisywanie cech jedzenia (twardy, miękki, słodki, kwaśny).

d) Aktywności rozwijające używanie określeń przestrzennych

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Wprowadzanie określeń przestrzennych w kontekście zabawy i codziennych czynności – opisuje położenie przedmiotów i osób względem siebie; – używa prostych określeń: „nad”, „pod”, „obok”, „przed”, „za”, „między”; – zachęca dzieci do powtarzania i samodzielnego używania nowych słów.	- „ <i>Klocki nad i pod</i> ” – układanie klocków na sobie i pod spodem. - „ <i>Siadamy obok siebie</i> ” – ustawianie dzieci w kręgu lub w rzędzie. - „ <i>Schowaj zabawkę za pudełkiem</i> ” – ćwiczenia w lokalizowaniu przedmiotów.
2. Organizowanie zabaw ruchowych z elementami orientacji przestrzennej – zachęca do przemieszczania się w przestrzeni zgodnie z poleceniami; – stosuje określenia kierunku i miejsca; – modeluje prawidłowe wypowiedzi opisujące położenie.	- „ <i>Przeskocz nad przeszkodą</i> ” – dzieci pokonują tor przeszkód według poleceń. - „ <i>Idź obok kolegi</i> ” – zabawy w parach z określaniem pozycji. - „ <i>Chodzimy wokół pszczołki</i> ” – orientacja w przestrzeni wokół obiektu.
3. Rozwijanie spostrzegawczości poprzez obserwację i opisywanie położenia przedmiotów – zachęca dzieci do zauważania relacji przestrzennych między elementami otoczenia; – stosuje pytania naprowadzające: „Gdzie jest miska?”, „Co jest pod stołem?”; – wspiera rozwój umiejętności logicznego	- „ <i>Znajdź zabawkę</i> ” – poszukiwanie ukrytych przedmiotów według wskazówek. - „ <i>Co jest obok czego?</i> ” – układanie przedmiotów obok siebie zgodnie z poleceniem. - „ <i>Ułóż obrazek</i> ” – dopasowywanie elementów puzzli w określone miejsca.

myślenia i języka.	
4. Wprowadzanie elementów zabaw konstrukcyjnych – proponuje układanie przedmiotów według relacji przestrzennych; – modeluje słownictwo opisujące kolejność i położenie; – pozwala dzieciom samodzielnie eksperymentować z różnymi ustawieniami.	- „ <i>Budujemy wieżę</i> ” – układanie klocków nad i pod innymi. - „ <i>Tor dla samochodzików</i> ” – tworzenie tras z przeszkodami, opisywanie pozycji samochodzików. - „ <i>Stosy pudełek</i> ” – dzieci układają pudełka w określonej kolejności i miejscu.
5. Wprowadzanie zabaw i gier wymagających porównywania położenia – zachęca do określania relacji przestrzennych w kontekście różnorodnych zadań; – pyta dzieci o różnice w położeniu i zmianę miejsca przedmiotów; – wspiera rozwój spostrzegawczości i logicznego myślenia.	- „ <i>Gdzie jest misio?</i> ” – dziecko określa położenie maskotki względem innych przedmiotów. - „ <i>Kto jest pierwszy, kto ostatni?</i> ” – ustawianie dzieci w szeregu, określanie pozycji. - „ <i>Obrazek w ramce</i> ” – rozmieszczanie elementów w przestrzeni obrazu.
6. Rozwijanie języka dziecka poprzez zabawy opisowe i narracyjne – proponuje zabawy wymagające opisywania położenia elementów w opowieści; – modeluje wypowiedzi, używając określeń przestrzennych; – zachęca dzieci do tworzenia własnych historii z elementami przestrzennymi.	- „ <i>Opowiedz, gdzie jest kotek</i> ” – dziecko opisuje położenie kotka na ilustracji. - „ <i>Układamy teatrzyk</i> ” – ustawianie lalek w różnych miejscach sceny.
7. Utrwalanie określeń przestrzennych w codziennych czynnościach i zabawach samodzielnych – nazywa położenie przedmiotów podczas ubierania, sprzątania, posiłków; – zachęca dzieci do używania określeń w naturalnym kontekście; – pozwala dziecku doświadczać praktycznego zastosowania nowych słów.	- „ <i>Połóż skarpetki do pudełka</i> ” – określanie położenia przedmiotów. - „ <i>Schowaj zabawkę pod krzesłem</i> ” – ćwiczenie orientacji przestrzennej. - „ <i>Gdzie jest łyżeczka?</i> ” – używanie określeń „obok”, „w”, „na” podczas posiłku.

5) Aktywności rozwijające umiejętności porozumiewania się

a) Aktywności obejmujące rozmowy z dziećmi

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Modelowanie komunikacji i zwracanie uwagi na wypowiedzi dziecka – aktywnie słucha dziecka, powtarza i rozwija jego wypowiedzi; – zadaje pytania zamknięte i otwarte – wprowadza proste słownictwo umożliwiające opisywanie uczuć i doświadczeń.	- „ <i>Co robisz teraz?</i> ” – dziecko opowiada o swoich działaniach. - „ <i>Co widzisz na obrazku</i> ” – dziecko podejmuje próbę opisu ilustracji.
2. Organizowanie zabaw wymagających wymiany zdań i komunikacji w grupie	- „ <i>Powiedz koledze, co zrobiłeś</i> ” – wymiana doświadczeń w parach.

– zachęca dzieci do rozmowy z rówieśnikami; – modeluje poprawne formy grzecznościowe i proste dialogi; – wspiera rozwój umiejętności słuchania i reagowania.	- „<i>Teatrzyk lalek</i>” – odgrywanie - „<i>Pokaż i powiedz</i>” – dziecko pokazuje zabawkę i naśladuje dźwięki
3. Wprowadzanie zabaw rozwijających słownictwo i strukturę zdań – wprowadza nowe słowa w kontekście zabawy; – zachęca dzieci do używania zdań opisowych i krótkich historyjek; – chwali próby samodzielnego konstruowania wypowiedzi.	- „<i>Wierszyki</i>” -krótkie wierszyki - „<i>Śpiewamy i mówimy</i>” – rymowanki i piosenki z komentarzem słownym
4. Rozwijanie umiejętności zadawania pytań i wyrażania potrzeb – zachęca dziecko do zadawania pytań i proszenia o pomoc; – modeluje formy pytań i prośby w codziennych sytuacjach; – wspiera rozwój samodzielności w komunikacji.	- „<i>Zapytaj kolegę o zabawkę</i>” – nauka grzecznego zwracania się. - „<i>Co chcesz zjeść?</i>” – dziecko wyraża preferencje.
5. Wprowadzanie zabaw wymagających opisu emocji i uczuć – zachęca dziecko do nazywania emocji własnych i innych; – modeluje użycie określeń takich jak „radość”, „smutek”, „złość”; – wspiera rozwój empatii i świadomości społecznej.	- „<i>Jak się czujesz?</i>” – dziecko pokazuje swoje emocje. - „<i>Minki emocji</i>” – odgrywanie różnych emocji i ich nazywanie. - „<i>Kostka emocji</i>” – pokazywanie i nazywanie emocji dziecka
6. Rozwijanie umiejętności prowadzenia krótkich dialogów – organizuje zabawy w pary lub małe grupy; – modeluje prawidłowe reakcje i zwroty w dialogach; – chwali aktywne uczestnictwo dziecka w rozmowie.	- „<i>Pytam i odpowiadam</i>” – proste pytania i odpowiedzi w parach. - „<i>Mały sklep</i>” – odgrywanie ról kupującego i sprzedawcy.
7. Utrwalanie umiejętności rozmowy w codziennych czynnościach – zachęca do opowiadania o działaniach przy posiłkach, sprzątaniu, zabawie; – wspiera użycie nowych słów i zwrotów w naturalnym kontekście; – umożliwia dziecku praktyczne zastosowanie zdobytej wiedzy językowej.	- „<i>Co jesz?</i>” – dziecko opisuje jedzenie. - „<i>Jak sprzątam?</i>” – opis czynności podczas porządkowania zabawek.

b) Aktywności wspierające komunikowanie się dzieci ze sobą oraz personelem

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Modelowanie komunikacji i aktywnego słuchania – zwraca uwagę na wypowiedzi dziecka i je rozwija;	- „<i>Powiedz, co robisz</i>” – dziecko opisuje czynność, opiekun uzupełnia słownictwo. - „<i>Co widzisz na obrazku?</i>” – dziecko pokazuje, próbuje nazwać przedmioty na

– powtarza i uzupełnia wypowiedzi, wprowadzając poprawne zwroty; – zachęca do zwracania uwagi na rozmówcę i oczekiwanie na swoją kolej.	obrazku
2. Organizowanie zabaw w parach i małych grupach – zachęca dzieci do wspólnego działania i rozmowy; – modeluje proste formy współpracy i komunikacji; – wspiera rozwój umiejętności negocjacji i kompromisu.	- „<i>Budujemy razem wieżę</i>” – dzieci omawiają kolejność klocków. - „<i>Teatrzyk w parach</i>” – odgrywanie ról z krótkimi dialogami. - „<i>Podaj piłkę koleżance/kolegi</i>” – zachęcanie do komunikowania swoich potrzeb.
3. Rozwijanie umiejętności wyrażania potrzeb i emocji w relacjach – uczy dzieci prośby, wyrażania uczuć i opinii w sposób zrozumiały dla innych; – modeluje formy grzecznościowe; – zachęca do mówienia o tym, czego dzieci potrzebują lub co czują.	- „<i>Poproś kolegę o zabawkę</i>” – ćwiczenie proszenia i słuchania odpowiedzi. - „<i>Proszę, przepraszam, dziękuję</i>” – wierszyk powiązany ze zwrotami grzecznościowymi
4. Wprowadzanie zabaw wspierających współpracę i komunikację niewerbalną – pokazuje dzieciom, jak używać gestów, mimiki i wskazywania; – wspiera porozumiewanie się w sytuacjach, gdy słowa są trudne; – rozwija świadomość społecznych sygnałów.	- „<i>Zgadnij, co pokazuję</i>” – zgadywanie poprzez gesty. - „<i>Mimiczne emocje</i>” – odgrywanie uczuć bez słów. - „<i>Echo</i>” - powtarzanie dźwięków, słów, gestów
5. Rozwijanie umiejętności prowadzenia krótkich dialogów i reakcji w sytuacjach społecznych – zachęca do nawiązywania kontaktu z innymi dziećmi i personelem; – modeluje pytania i odpowiedzi w codziennych sytuacjach; – wspiera rozwój inicjatywy w kontaktach interpersonalnych.	- „<i>Powiedz hej koledze</i>” – ćwiczenie powitań. - „<i>Księgarnia</i>” – dzieci pytają i odpowiadają podczas zabawy w role. - „<i>Co jest w pudełku?</i>” – zadawanie pytań i odpowiadanie w grupie.
6. Wprowadzanie zabaw wymagających wspólnego planowania i podejmowania decyzji – wspiera rozwój umiejętności komunikacji w grupie; – modeluje wyrażanie opinii i słuchanie innych; – zachęca do ustalania zasad wspólnych działań.	- „<i>Malujemy razem obraz</i>” – ustalanie, kto i gdzie maluje. - „<i>Układamy puzzle w grupie</i>” – negocjowanie kolejności elementów.
7. Utrwalanie komunikacji w codziennych sytuacjach żłobkowych – zachęca dzieci do rozmowy podczas posiłków, sprzątania i zabawy; – modeluje użycie zwrotów grzecznościowych i opisowych; – umożliwia praktyczne zastosowanie umiejętności komunikacyjnych.	- „<i>Co jesz?</i>” – dziecko mówi, co znajduje się na talerzu. - „<i>Co robisz teraz?</i>” – opis czynności podczas zabawy.

c) Aktywności wspierające aktywny udział dzieci we wspólnym czytaniu

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Czytanie z ekspresją i angażowanie dzieci w opowieść – używa modulacji głosu, mimiki i gestów; – włącza dzieci w opowiadanie poprzez pytania i komentarze; – pokazuje emocje bohaterów i prosi dzieci o ich odzwierciedlenie.	- „ <i>Naśladowanie bohaterów</i> ” – dzieci odgrywają gesty i miny postaci. - „ <i>Powtórz słowo/zdanie</i> ” – dzieci powtarzają nowe słowa lub frazy.
2. Wspieranie samodzielnego udziału w czytaniu obrazków i książeczek – pozwala dzieciom oglądać ilustracje i komentować je własnymi słowami; – zachęca do wskazywania przedmiotów i postaci; – rozwija umiejętność opisanie świata obrazkowego.	- „ <i>Opowiedz, co widzisz</i> ” – dziecko opisuje ilustracje. - „ <i>Pokaż, gdzie jest kotek</i> ” – wskazywanie postaci lub przedmiotów. - „ <i>Czytanie sensoryczne</i> ” – czytanie sensorycznych książeczek dźwiękowych, dotykowych, z otwieranymi okienkami
3. Angażowanie w proste dramy i zabawy ruchowe związane z treścią książki – zachęca do odgrywania scen z książki; – łączy czytanie z ruchem, co wspiera koncentrację i pamięć; – rozwija ekspresję, kreatywność i współpracę.	- „ <i>Teatrzyki kukielkowe</i> ” - przedstawienie znanej bajki z pomocą pacynek - „ <i>Ruch bohatera</i> ” – naśladowanie czynności postaci. - „ <i>Wspólne przedstawienie</i> ” – odgrywanie ról w grupie.
4. Wprowadzanie rytuału wspólnego czytania i rozmowy o treści – codzienne krótkie czytanie w grupie; – umożliwia dzieciom dzielenie się wrażeniami i opiniami; – wspiera rozwój językowy i emocjonalny poprzez rozmowę o książce.	- „ <i>Codzienne czytanie</i> ” - regularne czytanie krótkich książeczek - „ <i>Kącik książeczki</i> ” - swobodne oglądanie książeczek
5. Wspieranie interakcji między dziećmi podczas czytania – zachęca dzieci do zadawania pytań rówieśnikom; – promuje współdzielenie książek i dyskusję; – rozwija umiejętność słuchania innych i reagowania na ich komentarze.	- „ <i>Powiedz koledze, co zobaczyłeś</i> ” – wymiana spostrzeżeń. - „ <i>Pokaż przyjacielowi obrazek</i> ” – wskazywanie i opowiadanie. - „ <i>Co myślisz o bohaterze?</i> ” – rozmowa na temat zachowania bohatera
6. Utrwalanie słownictwa i nawyku czytania poprzez zabawy językowe – powtarza nowe słowa z książki w codziennych sytuacjach; – wprowadza krótkie rymowanki i powtarzanki; – wspiera pamięć słowną i przyjemność z czytania.	- „ <i>Rymowanki z książki</i> ” – powtarzanie prostych wierszyków. - „ <i>Zgadnij, jakie słowo?</i> ” – zabawy słowne z książki. - „ <i>Rymowanki na paluszki</i> ” - zabawy paluszkowe z wierszykami

6) Aktywności wspierające rozwój sprawności fizycznej dzieci oraz angażowanie zmysłów

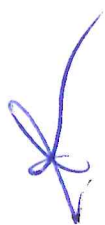
a) Aktywności rozwijające percepcję zmysłową

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Organizowanie zabaw rozwijających percepcję dotykową – zachęca dzieci do badania różnorodnych faktur i materiałów; – umożliwia swobodną eksplorację przedmiotów rękami; – wspiera integrację sensoryczną i sprawność manualną.	- „ <i>Co jest w woreczku?</i> ” – dzieci zgadują przedmioty po dotyku. - „ <i>Przesypywanie ryżu, grochu</i> ” – ćwiczenie zręczności palców. - „ <i>Ugniatanie ciastoliny</i> ” – rozwijanie siły dłoni i precyzji. - „ <i>Ścieżka sensoryczna</i> ” - chodzenie po różnych fakturach, chodniczkach i półkulach sensorycznych
2. Wprowadzanie zabaw wspierających percepcję wzrokową i koncentrację – używa kolorów, kształtów i kontrastów; – zachęca do obserwacji szczegółów; – rozwija spostrzegawczość i koordynację oko-ręka	- „ <i>Znajdź kolor</i> ” – dzieci wskazują przedmioty o określonym kolorze. - „ <i>Układanie kształtów według wzoru</i> ” – ćwiczenie dopasowywania i koncentracji. - „ <i>Co zniknęło?</i> ” – gry pamięciowe i obserwacyjne.
3. Proponowanie zabaw rozwijających percepcję słuchową – wprowadza różne dźwięki i instrumenty; – zachęca do rozpoznawania i naśladowania dźwięków; – wspiera rozwój uwagi słuchowej i pamięci.	- „ <i>Zgadnij, co to za dźwięk?</i> ” – rozpoznawanie źródła dźwięku. - „ <i>Rytmy i melodie</i> ” – naśladowanie rytmu bębna lub grzechotki. - „ <i>Naśladujemy zwierzątka</i> ” – odgłosy zwierząt, zabawa słuchowa.
4. Wprowadzanie zabaw rozwijających percepcję węchową i smakową – proponuje różne aromaty i produkty spożywcze; – zachęca do nazywania zapachów i smaków; – wspiera rozwój zmysłu węchu, smaku i wyobraźni sensorycznej.	- „ <i>Zgadnij zapach</i> ” – wąchanie cytryny, ziół, kawy. - „ <i>Smakowe zagadki</i> ” – próbowanie różnych smaków i nazywanie ich. - „ <i>Tworzymy sałatki owocowe</i> ” – zabawa smakowa i manualna.
5. Organizowanie aktywności ruchowych wspierających percepcję ciała i równowagę – zachęca do ćwiczeń w różnej przestrzeni i pozycji; – wspiera świadomość własnego ciała i koordynację ruchową; – łączy rozwój fizyczny z sensoryką.	- „ <i>Tor przeszkód sensoryczny</i> ” – chodzenie po matach, przeskakowanie przeszkód, balansowanie. - „ <i>Chodzenie po różnych powierzchniach</i> ” – mata, piasek, dywaniki. - „ <i>Przerzucanie woreczków, piłeczek</i> ” – rozwijanie koordynacji i precyzji ruchów.
6. Wspieranie samodzielności w zabawach sensorycznych – pozwala dzieciom wybierać materiały i samodzielnie eksperymentować; – wspiera rozwój kreatywności i ciekawości; – zachęca do wyrażania swoich wrażeń sensorycznych słowami lub gestami.	- „ <i>Dotykowa skrzynia skarbów</i> ” – dzieci wybierają przedmioty i opisują je. - „ <i>Malowanie palcami</i> ” – rozwijanie dotyku i ekspresji twórczej. - „ <i>Eksperymenty z wodą i piaskiem</i> ” – zabawy sensoryczne w grupie lub indywidualnie
7. Łączenie zabaw sensorycznych z nauką pojęć i słownictwa	- „ <i>Miękki, twardy, gładki, chropowaty</i> ” – nazywanie faktur.

– wprowadza określenia dla faktur, kolorów, smaków, zapachów; – rozwija język i umiejętność opisywania wrażeń; – wspiera integrację sensoryczną z rozwojem poznawczym.	– „<i>Słodkie, kwaśne, gorzkie</i>” – opis smaków.
--	---

b) Aktywności rozwijające małą motorykę

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Organizowanie codziennych ćwiczeń rozwijających małą motorykę – proponuje zabawy wymagające precyzyjnych ruchów dłoni i palców; – demonstruje prawidłowy sposób chwytu i manipulacji przedmiotami; – zachęca do samodzielnego wykonywania czynności.	– „<i>Rysowanie po śladzie</i>” – rozwijanie koordynacji ręka-oko. – „<i>Układanie puzzli</i>” – precyzyjne dopasowywanie elementów.
2. Proponowanie zabaw manipulacyjnych z różnorodnymi materiałami – używa klocków, koralików, plasteliny i drobnych elementów; – zachęca do ugniatania, przesypywania, nawlekania; – rozwija sprawność manualną i koncentrację.	– „<i>Budujemy wieże z klocków</i>” – rozwijanie precyzji układania. – „<i>Nawlekamy koraliki</i>” – ćwiczenie zręczności palców. – „<i>Modelowanie z plasteliny</i>” – rozwijanie siły i precyzji dłoni.
3. Organizowanie zabaw wymagających współpracy ręka-ręka i oko-ręka – zachęca dzieci do wspólnego manipulowania przedmiotami; – modeluje sekwencje czynności; – wspiera rozwój koordynacji i logicznego działania.	– „<i>Przekazujemy piłkę</i>” – wspólne toczenie i rzucanie. – „<i>Sorter kształtów</i>” – wkładanie klocków do otworów o pasujących kształtach
4. Wprowadzanie zabaw usprawniających chwyt i manipulację drobnymi przedmiotami – zachęca do chwytania, przenoszenia, układania; – rozwija siłę dłoni i sprawność palców; – proponuje różnorodne narzędzia i przedmioty.	– „<i>Przenoszenie fasoli łyżeczką</i>” – precyzyjne ruchy ręki. – „<i>Sortowanie klocków według koloru/kształtu</i>” – koordynacja i koncentracja. – „<i>Nakładanie pierścieni na patyczki</i>” – ćwiczenie chwytu i orientacji przestrzennej.
5. Utrwalanie samodzielności w czynnościach codziennych wymagających motoryki małej – zachęca dzieci do samodzielnego ubierania się, jedzenia, sprzątania; – modeluje poprawny chwyt, ruch i sekwencje działań; – wspiera poczucie kompetencji i pewności siebie.	– „<i>Ubieramy lalę lub siebie</i>” – ćwiczenie guziczków, zamków, sznurowadeł. – „<i>Samodzielne jedzenie łyżką</i>” – rozwijanie chwytu i koordynacji. – „<i>Sprzątamy zabawki</i>” – przenoszenie i układanie elementów.
6. Wprowadzanie zabaw sensorycznych wspierających motorykę małą – wykorzystuje różne faktury, kształty i	– „<i>Zabawa w piasku kinetycznym</i>” – ugniatanie, formowanie, przesypywanie. – „<i>Chwytywanie małych przedmiotów</i>

materiały; – zachęca do manipulacji i badania przedmiotów; – wspiera rozwój czucia dotykowego i precyzji ruchów.	<i>pęsetą</i> ” – rozwijanie zręczności palców. – „ <i>Przesypywanie ryżu lub grochu</i> ” – ćwiczenie chwytu i kontroli ruchów.
--	---

c) Ćwiczenia koordynacji wzrokowo – ruchowej i równowagi

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Rozwijanie koordynacji wzrokowo–ruchowej - zachęca dzieci do sięgania po zabawki i manipulowania nimi - pokazuje sposoby używania przedmiotów - Wspólne nazywanie czynności	- „ <i>Rzucanie do celu</i> ” – wrzucanie piłeczek do kosza, pudełka - „ <i>Łowienie rybek</i> ” – chwytanie magnetycznych rybek wędką - „ <i>Przekładanie klocków, nakładanie kółek na patyczek</i> ”
2. Ćwiczenia równowagi ciała - zapewnienia bezpieczną przestrzeń do ruchu - asekuje przy pokonywaniu przeszkód - wspieranie dziecko w próbach samodzielnego chodzenia	- „ <i>Chodzenie po ścieżce</i> ” – ścieżka sensoryczna z różnych faktur - „ <i>Tor przeszkód</i> ” – poduszki, tunele, krzesła - „ <i>Utrzymaj równowagę</i> ” – stanie na jednej nodze, chodzenie po linii
3. Koordynacja całego ciała (oko–ręka–noga) - organizowanie zabaw ruchowych z wykorzystaniem muzyki - zachęcanie do naśladowania ruchów opiekuna	- „ <i>Balonik fruwa</i> ” – odbijanie balonika - „ <i>Złap piłkę</i> ” – turlanie i rzucanie piłki w parach - „ <i>Tańczące rączki</i> ” – taniec z prostymi gestami
4. Rozwijanie samodzielności i koordynacji w czynnościach codziennych - Zachęcanie do samodzielnego jedzenia łyżką i picia z kubka - Wspieranie dziecka przy myciu rąk, ubieraniu i rozbieraniu się - Pokazywanie ruchów i nazywanie czynności („teraz myjemy dłonie”, „podnieś rączkę”)	- „ <i>Jem sam</i> ” - samodzielne nabieranie pokarmu łyżką - „ <i>Ubieram się sam</i> ” - zakładanie i zdejmowanie czapki, bucików, kurtki - „ <i>Mydło lubi zabawę</i> ” - mycie rąk przy piosence - „ <i>Kto szybciej trafi rękawem w rękę?</i> ” – zabawa przy ubieraniu

d) Aktywności wspierające czucie głębokie oraz kształtujące schemat własnego ciała

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Czucie głębokie - zapewnienie dzieciom możliwości doświadczania różnego nacisku („przytulanie”, „wciskanie się”) - ułatwianie ruchu w przestrzeni, gdzie dziecko może przesuwać ciało, podnosić, pchać, ciągnąć - obserwowanie i wspieranie dzieci, które potrzebują więcej bodźców proprioceptywnych	- „ <i>Turlanie się</i> ” – dziecko, leżąc na macie, turla się w różnych kierunkach - „ <i>Pchanie wózka</i> ” – dziecko pcha/lekko przesuwa wózek z zabawkami - „ <i>Uciekaj myszko do dziury</i> ” - zabawy z użyciem tunelu - „ <i>Do przodu, do tyłu, w górę i w dół</i> ” – huśtanie się na gnieździe oraz konikach

2. Schemat własnego ciała – świadomość części ciała, orientacja w przestrzeni - nazywanie części ciała w trakcie czynności i zabaw („rączka”, „stopa”, „brzuszek”) - modelowanie siebie jako punktu odniesienia („patrz jak ja robię”) i zachęcanie dziecka do naśladowania - budowanie poczucia sprawczości – dziecko wykonuje ruch świadomie, opiekun komentuje i chwali	- „<i>Głowa, ramiona, kolana</i>” – dziecko wskazuje części ciała w piosence - „<i>Lustro</i>” – dziecko naśladuje ruchy opiekuna, który pokazuje gesty różnych części ciała - „<i>Pieczemy ciasto</i>” – masaż pleców
3. Integracja propriocepcji z codziennymi czynnościami - włączenie działań wymagających czucia głębokiego podczas rutynowych czynności (np. ubieranie, sprzątanie) - wskazywanie dzieciom, jak ich ciało działa przy tych czynnościach („podnieś rączkę, zginaj nóżkę”) - budowanie nawyku świadomego ruchu, nie tylko „idzie i robi”	- „<i>Silne rączki</i>” – dzieci przesuwają pudełka z zabawkami, pchają lekkie krzeselka do stołu. - „<i>Mocne dłonie</i>” – dziecko trzyma kubek oburącz, pije powoli, czując ciężar naczynia.

e) Aktywności rozwijające dużą motorykę

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Organizowanie codziennych zabaw ruchowych – planuje krótkie ćwiczenia wspierające równowagę, siłę i koordynację; – demonstruje prawidłowe wykonywanie ruchów; – zachęca dzieci do samodzielnego udziału w ćwiczeniach.	- „<i>Tor przeszkód</i>” – czołganie się, przechodzenie przez tunele, skakanie. - „<i>Gimnastyka poranna</i>” – podskoki, rozciąganie, skręty ciała. - „<i>Chodzenie po linii</i>” – balansowanie i utrzymywanie równowagi.
2. Wprowadzanie zabaw biegowych i skocznych – zachęca do ruchu na różne sposoby; – wspiera rozwój koordynacji i wytrzymałości; – dba o bezpieczeństwo podczas biegania i skakania.	- „<i>Wyścigi na czworakach</i>” – rozwijanie siły i koordynacji. - „<i>Skoki przez przeszkody</i>” – ćwiczenie równowagi i gibkości. - „<i>Podążaj za opiekunem</i>” – różne ruchy: bieganie, przeskakiwanie, czołganie.
3. Proponowanie zabaw wymagających zmiany kierunku i tempa ruchu – uczy dzieci szybkiej reakcji; – wspiera rozwój zwinności i świadomości ciała; – zachęca do aktywnego uczestnictwa w zabawie grupowej.	- „<i>Zmieniamy kierunek na sygnał</i>” – bieganie i zatrzymywanie się. - „<i>Zabawa w kotka i myszkę</i>” – zmiana tempa ruchu. - „<i>Przechodzimy po liniach i matach</i>” – ćwiczenie kierunku i równowagi
4. Organizowanie zabaw z piłką i przyborami – wprowadza proste gry z piłką, woreczkami, krążkami; – wspiera koordynację ręka-oko, celność i siłę rzutów; – zachęca do współpracy i zabawy w grupie.	- „<i>Turlamy piłkę do siebie</i>” – współpraca i koordynacja. - „<i>Celujemy woreczkami do kosza</i>” – ćwiczenia precyzji i celności.
5. Wprowadzanie zabaw równoważnych i	- „<i>Chodzimy po schodach</i>” – schodzenie i

balansujących – organizuje zabawy na równoważniach, klockach, linach; – rozwija świadomość ciała i stabilność; – zachęca do eksperymentowania z różnymi pozycjami.	wchodzenie po schodach. - „Przechodzimy po różnych powierzchniach” – różne podłoża, tekstury.
6. Zabawy na świeżym powietrzu – wykorzystuje przestrzeń zewnętrzną do aktywności ruchowej; – wspiera rozwój motoryki dużej, wytrzymałości i odporności fizycznej; – promuje kontakt z naturą i eksplorację otoczenia; - zachęca do aktywności na sprzętach rekreacyjnych dostępnych na placu zabaw (huśtawka, zjeżdżalnia, gniazdo itp.)	- „Biegamy po placu zabaw” – rozwój wytrzymałości i koordynacji. - „Zbieramy liście, szukamy kamieni” – ćwiczenia ruchowe i sensoryczne. - „Spacer z przeszkodami” – wspinanie się, balansowanie, chodzenie po nierównym terenie. - „Zabawy z piłkami” – kopanie, rzucanie, toczenie, podawanie piłek - „Rzut do celu” – no. woreczkami do obręczy - „Spacer odkrywców” - codzienne spacer w różnych warunkach pogodowych
7. Wspieranie samodzielności i inicjatywy ruchowej dzieci – pozwala dzieciom wybierać zabawy i rytmy ruchu; – zachęca do eksperymentowania z różnymi sposobami poruszania się; – wspiera rozwój pewności siebie i umiejętności planowania ruchów.	- „Wymyślamy własny tor przeszkód” – dzieci tworzą i pokonują tor. - „Ruchowa improwizacja” – dzieci wymyślają własne ćwiczenia. - „Skaczemy jak zwierzątka” – zabawa ruchowa wspierająca kreatywność.

7. Działania zachęcające dzieci do wyrażania twórczej ekspresji w różnych formach, przez umożliwienie dzieciom wykorzystywania różnych materiałów oraz poznawania różnych wytworów kultury

Działania opiekuna	Proponowane zabawy/ aktywności
1. Ekspresja plastyczna - organizuje kąciek działań plastycznych z dostępem do różnych materiałów (papier, bibuła, tkaniny, pudełka, farby, kredki, naturalne materiały) - zachęca do swobodnego tworzenia bez narzucania wzoru	- „Malowanie palcami” – dzieci poznają kolory i faktury - „Kolaż z natury” – przyklejanie liści, patyczków, kwiatków. - „Zabawa w artystę” – malowanie na dużych arkuszach papieru wspólnie.
2. Ekspresja muzyczna - wprowadza różne gatunki muzyki (klasyczna, współczesna). - udostępnia instrumenty (grzechotki, bębenki, dzwonki). - zachęca do spontanicznego śpiewu i rytmicznego ruchu.	- „Orkiestra żłobkowa” – dzieci grają na prostych instrumentach. - „Taniec z chustką” – poruszanie się do muzyki. - „Echo dźwięków” – powtarzanie prostych rytmów i melodii.
3. Ekspresja ruchowa i teatralna	- „Teatrzyk lalek” – krótkie inscenizacje

- przygotowuje przestrzeń do swobodnego ruchu - zachęca do odgrywania prostych ról i mimicznych zabaw - stosuje rekwizyty (maski, kapelusze, szale)	znanych bajek. - „<i>Naśladujemy zwierzątka</i>” – ruch i gest jako forma ekspresji. - „<i>Zabawy z lustrami</i>” – dzieci obserwują mimikę i gesty.
3. Poznawanie wytworów kultury - pokazuje reprodukcje obrazów, rzeźb, zdjęć, książek dla najmłodszych. - organizuje mini-wystawy w sali (np. prace dzieci, rodzinne zdjęcia, książki). - włącza rodziców w prezentowanie elementów kultury rodzinnej (piosenki, zwyczaje).	- „<i>Galeria maluchów</i>” – wystawa prac dzieci w sali. - „<i>Mały teatr</i>” – oglądanie krótkich przedstawień - „<i>Poznajemy stroje i tańce</i>” – zabawy z elementami kultury regionalnej.
4. Wykorzystywanie różnorodnych materiałów - zapewnia dostęp do materiałów naturalnych i przetworzonych (makaron, ryż, piasek, folia, tkaniny). - dba o bezpieczeństwo i czystość przestrzeni zabawy. - zachęca do eksperymentowania i sensorycznego odkrywania świata.	- „<i>Sensoryczne pudełka</i>” – dzieci dotykają i rozpoznają różne faktury. - „<i>Kucharze</i>” – zabawy w kuchnię z makaronem i ryżem. - „<i>Kolorowa masa</i>” – zabawy z ciastoliną, masą solną.

6. Plan aktywności w Żłobku Miejskim nr 5 w Białymstoku oparty jest na założeniu, że dziecko uczy się poprzez:

- a) **Zabawę** - która jest naturalną, spontaniczną formą aktywności każdego małego dziecka. To w niej dziecko poznaje świat, siebie i innych, a także nabywa pierwsze doświadczenia społeczne, emocjonalne i poznawcze. Dzieci uczą się przez zabawę, nie traktują jej jako narzędzia do nauki, ale jako sposób spędzania czasu, życia i postrzegania świata.
- b) **Relację** – interakcje między personelem a dziećmi, a także między dziećmi stanowią podstawę rozwoju myślenia, języka i rozwijania umiejętności zabawy. Podczas zabawy w grupie dzieci uczą się regulować swoje emocje i pragnienia, a także brania pod uwagę punkt widzenia innych. Dzieci mają możliwość obserwacji siebie nawzajem, uczą się od siebie.
- c) **Doświadczenie** – najskuteczniejsza nauka małego dziecka odbywa się wtedy, gdy może ono samo działać, próbować, dotykać, eksperymentować i przeżywać; uczyć się przez zmysły i emocje, a nie przez słuchanie poleceń czy patrzenie, jak dorosły coś

7. Rola opiekuna w proponowanych aktywnościach:

- a) zapewnia bezpieczne, inspirujące otoczenie,
- b) daje dziecku przestrzeń i czas,
- c) włącza się tylko wówczas, kiedy dziecko tego potrzebuje,
- d) wspiera emocjonalnie,
- e) rozmawia, nazywa działania i emocje dziecka,
- f) inspiruje, ale nie przerywa samodzielnej zabawy,
- g) obserwuje i towarzyszy dziecku, wspierając naturalny proces uczenia się.

8. Wskazówki metodyczne dla personelu

1) Wspieranie u dzieci poczucia przynależności do grupy poprzez :

a) Organizację otoczenia:

- organizowanie przestrzeni w sposób umożliwiający jej przekształcenie, zgodnie z zainteresowaniami dzieci,
- ustawienie stolików z krzesłkami tak, aby dzieci mogły na siebie patrzeć,
- wydzielenie stref tematycznych sprzyjających obserwowaniu siebie nawzajem

Przykłady:

- **Kąciki wypoczynkowo – czytelnicze** – wygodne miejsce, wyposażone w sofę, poduszki, gdzie można odpocząć lub poczytać książeczki,
- **Strefa konstrukcyjno – manipulacyjna** – w której dzieci mają dostęp do różnych, atrakcyjnych klocków, układanek, zabawek manipulacyjnych, sensorycznych,
- **Strefa działań twórczych** – zaopatrzona w przybory plastyczne, kredki, farby, kolorowe kartki, materiały naturalne (liście, szyszki),
- **Strefa zabaw symbolicznych** – uwzględnia kącik kuchenny, małego majsterkowicza, kosmetyczny itp., dzieci mają możliwość wcielania się w różne role – kucharza, mechanika, kosmetyczki,
- **Strefa małego odkrywcy** – miejsce eksperymentów, działania w nim zawarte to między innymi: mieszanie kolorów, obserwacja topniejącego lodu, zabawy z mąką, kaszą, pianą,
- **Strefa zabaw muzyczno – ruchowych** - to przestrzeń, w której dzieci mogą swobodnie wyrażać siebie poprzez ruch, taniec i muzykę. Jej celem jest rozwijanie koordynacji, rytmu, słuchu muzycznego oraz ekspresji emocji. W takiej strefie dzieci bawią się przy muzyce, uczą się reagować na dźwięki, poznają instrumenty i rytmy.

b) Wspólne przeżywanie świąt, uroczystości i tradycji oraz codziennych rytuałów:

- codzienny poranny rytuał powitania/pożegnania – wspólne powitanie piosenką, gestem czy wybranym symbolem,
- wspólne świętowanie uroczystości – takich jak urodziny, dzień misia, ubieranie choinki,
- realizacja harmonogramu dnia - z powtarzającymi się zabawami integrującymi dzieci
- tworzenie wspólnych prac plastycznych – np. plakat grupy, kodeks malucha, drzewko przyjaźni z odbiciami dłoni,
- aranżowanie wspólnych zabaw w kilkuosobowym gronie – np. wspólne budowanie, odgrywanie ról.

2) Poznawanie i doświadczanie otaczającego świata

- a) zapewnienie dzieciom możliwości działania indywidualnego oraz w grupie rówieśniczej,
- b) udostępnianie prostych narzędzi badawczych dostosowanych do wieku (lupy, miski, łopatki),

- c) zapewnienie materiałów przyrodniczych, sensorycznych do eksploracji (piasek, woda, liście),
- d) organizowanie spacerów obserwacyjnych w najbliższym otoczeniu,
- e) wskazywanie i nazywanie zjawisk przyrodniczych, pogodowych, pór roku,
- f) tworzenie okazji do poznawania różnych faktur, zapachów, dźwięków i smaków,
- g) zachęcanie do eksperymentowania z prostymi materiałami (przelewanie, przesypywanie, mieszanie),

3) Rozwijanie gotowości i umiejętności porozumiewania się:

a) Mówienie do dzieci

- stosowanie języka dostosowanego do dzieci,
- używanie prawidłowej gramatyki i wymowy,
- nazywanie przedmiotów, czynności z otoczenia dziecka,
- utrzymywanie kontaktu wzrokowego na poziomie dziecka.

b) Aktywne słuchanie dzieci

- utrzymywanie kontaktu wzrokowego na poziomie dziecka,
- dawanie dziecku czas na wypowiedź,
- potwierdzanie zrozumienia komunikatu dziecka,
- okazywać zainteresowanie poprzez mimikę i język ciała.

c) Wzbogacanie słownictwa dzieci

- reagowanie na gesty i pierwsze słowa dziecka,
- wykorzystywanie codziennych sytuacji do wprowadzania nowych słów,
- mówienie prostych rymowanek, wierszyków,
- nazywanie części ciała podczas czynności pielęgnacyjnych.

4) Wspieranie rozwoju fizycznego dzieci

a) Rozwijanie małej motoryki

- zapewnienie dzieciom zabawek manipulacyjnych (klocków, układanek, przeplotni),
- organizowanie zabaw ćwiczących dłonie i palce z użyciem różnych mas plastycznych (ciastolina, plastelina, masa solna),
- zachęcanie do uczestniczenia w zabawach związanych z nawlekaniem elementów na sznurki,
- stwarzanie okazji do używania łyżki, kubka, prostych narzędzi rysunkowych,
- oferowanie zabawy z guzikami, zapięciami, materiałami o różnych fakturach.

b) Rozwijanie percepcji zmysłowej

- tworzenie kącików sensorycznych z różnymi strukturami,
- organizowanie zabaw z latarką, podświetlanie obrazków,
- zapewnianie przedmiotów o zróżnicowanych właściwościach (miękkie/twarde, ciężkie/lekkie),
- organizowanie zabaw dotyczących rozpoznawania dźwięków, śpiewanie piosenek,
- proponowanie nowych smaków :słodkie, słone, kwaśne, rozpoznawanie ich.

c) Rozwijanie dużej motoryki

- organizowanie przestrzeni do bezpiecznego pełzania, raczkowania, chodzenia,
- tworzenie torów przeszkód dostosowane do umiejętności dzieci,
- zachęcanie do wchodzenia, schodzenia, wspinania się pod nadzorem,
- wprowadzanie zabaw z piłką (toczenie, podawanie, kopanie),
- organizowanie zabaw naśladowczych z elementami ruchu -naśladowanie zwierząt,
- prowadzenie prostych zabaw rytmicznych i tanecznych,
- zabawy ruchowe na świeżym powietrzu.

5) Rozwijanie działań twórczych oraz dostępu do wytworów kultury:

- Udostępnianie różnorodnych, bezpiecznych materiałów plastycznych (kredki, farby do malowania palcami, plastelina),
 - tworzenie miejsc do swobodnej ekspresji plastycznej, muzycznej i ruchowej,
 - zapewnienie czasu na nieskrępowaną twórczość bez narzucania wzorców,
 - zachęcanie dzieci do wyrażania siebie poprzez różne formy (ruch, dźwięk, obraz),
 - proponowanie technik plastyczne dostosowane do wieku i możliwości dzieci,
 - unikanie oceniania i porównywania wytworów dziecięcych,
 - docenianie procesu twórczego, a nie tylko efektu końcowego,
 - wspieranie spontanicznych prób muzycznych i ruchowych,
 - udostępnianie różnorodnych materiałów do tworzenia (naturalne, recyklingowe),
 - organizowanie kontaktu z prostymi formami teatralnymi (pacynki, teatrzyk),
 - czytanie i opowiadanie bajek, wierszyków, wykorzystanie ilustracji,
- m) prezentowanie dzieciom prostych instrumentów muzycznych i zachęcanie do ich używania,**
- organizowanie mini-wystaw dziecięcych prac.

II Wizytówka placówki

1) Nazwa Instytucji:

Nazwa: Żłobek Miejski nr 5 w Białymstoku

Organ prowadzący: Miasto Białystok

Nr wpisu do rejestru: 2657/Z

2) Lokalizacja:

Adres: ul. Grottgera 10/1, 15-225 Białystok

Bliskość terenów zielonych: Park Konstytucji 3 Maja, Park Planty

Dostęp do środków transportu: Białostocka Komunikacja Miejska linie nr 4, 7, 19, 28, 30, 109, 112.

Placówka mieści się z dala od ruchliwych ulic w pobliżu znajduje się ogród zoologiczny „Akcent ZOO” i rozległy Park Planty, takie położenie sprzyja organizacji spacerów, dzięki temu dzieci mają możliwość obserwacji zwierząt i zachodzących zmian w przyrodzie w ciągu roku.

1) Struktura i zasoby:

Liczba miejsc: 121

Grupy wiekowe:

- a) Grupa I – wiek od 20 tygodnia do 1,2 r.ż.
- b) Grupa II – wiek od 1,3 r.ż. do 1,8 r.ż.
- c) Grupa III – wiek od 1,9 r.ż. do 2,5 lat
- d) Grupa IV – powyżej 2,5 lat

2) Przestrzeń zewnętrzne

Żłobek dysponuje nowoczesnym, przestronnym, ogrodzonym **placem zabaw**, otoczonym wysokim żywopłotem. To miejsce, stanowi idealną przestrzeń do codziennej aktywności fizycznej dzieci, relaksu i zabawy na świeżym powietrzu. Plac zabaw jest wyposażony w bezpieczne urządzenia i konstrukcje, które posiadają niezbędne certyfikaty i atesty, spełniające normy bezpieczeństwa. Znajdują się w nim m.in. huśtawki, zjeżdżalnie, domki, bujaki dostosowane do wieku oraz możliwości najmłodszych dzieci.

Żłobek posiada własny ogródek, który jest doskonałym narzędziem edukacyjnym. To tu dzieci mają okazję obserwować przyrodę, pielęgnować rośliny, sadzić warzywa i zioła.

3) Kierownictwo i kontakt:

Dyrektor/ Osoba kontaktowa: mgr Marta Waluk

tel: 85 732 01 84 wew. 20

kom: 512 570 160

zlobek5dyrektor@um.bialystok.pl

zlobek5@um.bialystok.pl

Aplikacja 4Parents: zm5bialystok.4Parents.pl

godziny otwarcia: 6:00 – 17:00

4) Charakter i metody pracy:

W każdej grupie wiekowej opiekunowie opracowują roczny, miesięczny plan pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjnej, podzielony na tygodniowe bloki tematyczne. Wyjątek stanowi wrzesień, w którym wszystkie działania skupiają się na pomocy dzieciom w przystosowaniu się do nowego otoczenia. Plan pracy opracowywany jest w oparciu o pory roku, święta i uroczystości, dzięki czemu dziecko rozumie i poznaje otaczający je świat.

W Żłobku Miejskim nr 5 dbamy o wszechstronny rozwój dzieci, staramy się dostarczać wielu bodźców niezbędnych do prawidłowego rozwoju wszystkich sfer i zmysłów. Osiągamy to pracując metodami aktywnymi, szczególnie wykorzystując metody pedagogiki zabawy. Proponuje ona działania dające członkom grupy możliwość rozwoju w atmosferze zaufania, wzajemnej akceptacji, bez względu na wiek i umiejętności, wyzwala aktywność twórczą i ciekawość, ułatwia kontakty z innymi, ze sobą i otaczającą rzeczywistością.

Podstawową zasadą pracy z małym dzieckiem oraz prowadzenia zajęć jest podejmowanie działań, dzięki którym dziecko będzie mogło rozwijać się według własnego rytmu i możliwości, w atmosferze życzliwości, wyrozumiałości i cierpliwości. Plan pracy opiekuńczo – wychowawczo – edukacyjny realizowany w placówce to strategia wielokierunkowego wsparcia aktywności dziecka, którego silną potrzebą jest ruch oraz zabawa.

Główne zasady zajęć prowadzących w Żłobku Miejskim nr 5 to:

- a) dobrowolność
- b) wielopoziomowość komunikacji
- c) unikanie rywalizacji
- d) różnorodność środków wyrazu

Plan pracy redagowany jest w oparciu o działania dotyczące następujących sfer rozwojowych dziecka:

- a) sprawność fizyczna
- b) zmysły
- c) kojarzenie i pamięć
- d) mowa
- e) umiejętności życia codziennego
- f) emocje i uczucia.

5) Specjalne programy

Program adaptacyjny Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku

Adaptacja rozumiana jako dostosowanie się dziecka do nowego otoczenia, niesie za sobą dużo niepokoju zarówno dla maluszków jak i jego opiekunów. Na bazie wieloletniego doświadczenia został opracowany **program adaptacyjny**, który ma na celu pomoc dziecku w łagodnym wejściu w nową rzeczywistość, a rodzicom dać poczucie spokoju i zaufania. Adaptacja odbywa się stopniowo – w pierwszych dniach dzieci zapoznają się z placówką, przebywając w żłobku razem z opiekunem. Z czasem, kiedy czują się już pewniej, zostają na

krótko same, a ich pobyt jest stopniowo wydłużany (przy ścisłej współpracy z rodzicami). Naszym celem jest stworzenie warunków, w których dziecko w swoim tempie, stopniowo przyzwyczai się do nowego otoczenia, opiekunów i rówieśników. Wspieramy ten proces ciepłą atmosferą, spokojną komunikacją i dużą dawką empatii. W czasie adaptacji rodzice mogą liczyć na bieżące informacje zwrotne, rozmowy, dzielenie się obserwacjami i wspólne szukanie najlepszych rozwiązań. Placówka ma przygotowane materiały edukacyjne, które zawierają wskazówki dla rodziców jak pomóc dziecku odnaleźć się w nowym otoczeniu oraz przykłady zachowania dorosłych, które nie wpływają korzystnie na proces adaptacji. Wiemy, że każde dziecko jest inne – dlatego nasz program nie ma sztywnego harmonogramu. Dostosowujemy go do indywidualnych potrzeb i emocji najmłodszych, szukając zawsze najlepszych rozwiązań.

6) Innowacje

Autorski program „**Smyki - zdrowe nawyki**” promujący zdrowe odżywianie wśród dzieci żłobkowych

Cele projektu:

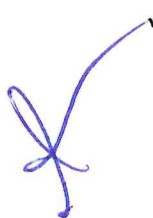
- Kształtowanie prawidłowych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.
- Rozwijanie świadomości wpływu jedzenia na zdrowie, samopoczucie i energię do zabawy.
- Zachęcanie dzieci do poznawania i utrwalania zasad zdrowego odżywiania.
- Kształtowanie pozytywnego stosunku do jedzenia warzyw i owoców.
- Wyrabianie postaw prozdrowotnych poprzez działania i zabawy związane z tematyką żywienia.
- Rozwijanie kreatywności oraz wyobraźni, inspirowanie do twórczej zabawy i rozmów
- Budowanie więzi emocjonalnej z opiekunem i rodzicem przez wspólne przygotowywanie prostych zdrowych przekąsek.
- Rozwijanie umiejętności sensorycznych poprzez poznawanie smaków, zapachów, kolorów i faktur produktów.
- Wzmacnianie pewności siebie i poczucia sprawstwa.
- Wspieranie rodziców w procesie budowania zdrowych nawyków w domu.

Założenia programu

W żłobku stworzono przyjazne i inspirujące środowisko sprzyjające kształtowaniu zdrowych nawyków żywieniowych. Dzieci poprzez zabawę, doświadczenia sensoryczne, wspólne działania kulinarne i obserwację dorosłych uczą się zasad prawidłowego odżywiania. Program zakłada współpracę z rodzicami, personelem kuchennym, a jego realizacja ma formę cyklicznych zajęć, zabaw tematycznych i warsztatów kulinarnych.

Działania podejmowane w projekcie to:

- ✓ **Warzywne odkrycia** – zajęcia sensoryczne, podczas których dzieci poznają różne warzywa i owoce za pomocą dotyku, smaku i zapachu.
- ✓ **Zdrowe danie** – cykliczne zajęcia kulinarne, w których dzieci uczestniczą w przygotowywaniu prostych i zdrowych posiłków (np. sałatek owocowych, koktajli, kanapki).

- ✓ **Tydzień z witaminką** – zajęcia tematyczne poświęcone określonej grupie produktów (np. owoce, warzywa, kasze, nabiał).
- ✓ **Wycieczka do kuchni żłobkowej.**
- ✓ Smykowy ogródek- mini uprawa ziół warzyw w doniczkach, obserwacja wzrostu roślin, rozmowy o pochodzeniu jedzenia i degustacja.
- ✓ **Witaminki na start** – codzienne rytuały przypominające o piciu wody, jedzeniu warzyw i owoców.
- ✓ **Współpraca z rodzicami** – udostępnianie przepisów na zdrowe przekąski, zachęcanie do kontynuowania zdrowych nawyków w domu.

Przewidywane efekty:

Dzieci:

- poznają podstawowe zasady zdrowego odżywiania,
 - nabywają umiejętności rozróżniania produktów zdrowych i nie zdrowych,
 - utrwalają zwyczaj picia wody i graniczenia słodczy,
 - rozwijają postawę ciekawości i otwartości wobec nowych smaków,
 - chętniej spożywają warzywa, owoce i produkty naturalne.
- Wzrośnie świadomość dzieci i rodziców dotycząca wpływu jedzenia na zdrowie.
- Nastąpi integracja grupy poprzez wspólne działania kulinarne i zabawy tematyczne.

7) Dostępność architektoniczna żłobka oraz aranżacja i wyposażenie placówki

Żłobek zaprojektowany został z myślą o wygodzie, bezpieczeństwie oraz funkcjonalności, zarówno dla dzieci, jak i dorosłych. Do budynku prowadzą trzy niezależne wejścia: główne – przeznaczone dla rodziców i interesantów, boczne oraz gospodarcze. Główne wejście wyposażone jest w podjazd dla wózków, co umożliwia dogodny dostęp osobom z niepełnosprawnościami. Pomieszczenia administracyjne znajdują się na parterze, takie usytuowanie sprzyja sprawnej obsłudze interesantów i ułatwia kontakt z personelem placówki. Jednym z istotnych atutów placówki jest funkcjonalna wózkarnia, czyli specjalnie wydzielone pomieszczenie, w którym rodzice mogą bezpiecznie pozostawić wózki dziecięce, rowerki, foteliki samochodowe oraz inne akcesoria. Wewnątrz żłobka każda grupa wiekowa dysponuje kompleksem pomieszczeń, w skład którego wchodzi: bawialnia, sypialnia, jadalnia, łazienka oraz szatnia. Zaprojektowane z myślą o wygodzie i bezpieczeństwie. Sale są bogato wyposażone w różnorodne pomoce dydaktyczne, zabawki, tematyczne kąciki zabaw oraz strefy relaksu. W trosce o bezpieczeństwo dzieci i całego personelu, placówka objęta jest systemem monitoringu. Otoczenie żłobka to zielona, cicha przestrzeń,

Niekwestionowanym atutem Żłobka jest własna kuchnia, w której codziennie przygotowywane są świeże, zdrowe i pełnowartościowe posiłki. Jako placówka specjalistyczna w zakresie żywienia dzieci realizowane są diety podstawowe jak i eliminacyjne. Posiłki dostosowujemy do potrzeb dzieci z licznymi reakcjami alergicznymi i nietolerancjami pokarmowymi oferując dietę specjalną – eliminacyjną, dostosowaną indywidualnie do wymagań zdrowotnych każdego dziecka. Dania takie przygotowywane są przy użyciu alternatywnych składników, w taki sposób, aby były jak najbardziej zbliżone do potraw dzieci z diety ogólnej. Posiadamy wykwalifikowaną kadrę kucharzy, którzy wspólnie z panią referent codziennie wkładają ogrom pracy, aby posiłki wychodzące z naszej kuchni były smaczne, zdrowe oraz spełniały zalecenia i normy Instytutu Żywności i Żywienia.

Wykorzystujemy wyłącznie produkty nieprzetworzone, wysokiej jakości (nie stosujemy: półproduktów, konserwantów ani sztucznych barwników). Posiłki są

przygotowywane w oparciu o zasady higieny produkcyjnej żywności w systemie HACCP, co zapewnia bezpieczeństwo od zakupu poszczególnych produktów po wydawanie gotowych dań. Dbamy o to, aby potrawy wyróżniały się sezonowością i różnorodnością pod względem smakowym i kolorystycznym. Dodatkowo w naszym żłobku obowiązuje realizacja kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

8) Dostęp do specjalistów

Kadrę Żłobka Miejskiego nr 5 w Białymstoku stanowi wykwalifikowany, doświadczony personel, w skład którego wchodzi: opiekunowie, pedagodzy oraz położna. W razie jakichkolwiek problemów związanych ze zdrowiem dziecka bądź jego prawidłowym rozwojem jesteśmy w stanie służyć poradą oraz wskazać możliwości pomocy specjalistycznej.

11) Dodatkowa oferta zajęć

- **Zajęcia ruchowe** – wspierają rozwój motoryczny, koordynację i równowagę poprzez zabawy ruchowe dostosowane do wieku maluchów.
- **Taniec** – rozwija poczucie rytmu, ekspresję i radość z ruchu przy muzyce.
- **Zajęcia muzyczno-ruchowe w języku angielskim** – łączą zabawę, muzykę i naukę języka w naturalny, przyjazny sposób.
- **Spotkania ze zwierzętami** – wyjątkowa okazja do poznania różnych zwierząt, które odwiedzają żłobek, ucząc dzieci empatii i szacunku do przyrody.

WZ. PREZYDENTA MIASTA
Rafał Rudnicki
ZASTĘPCA PREZYDENTA MIASTA

